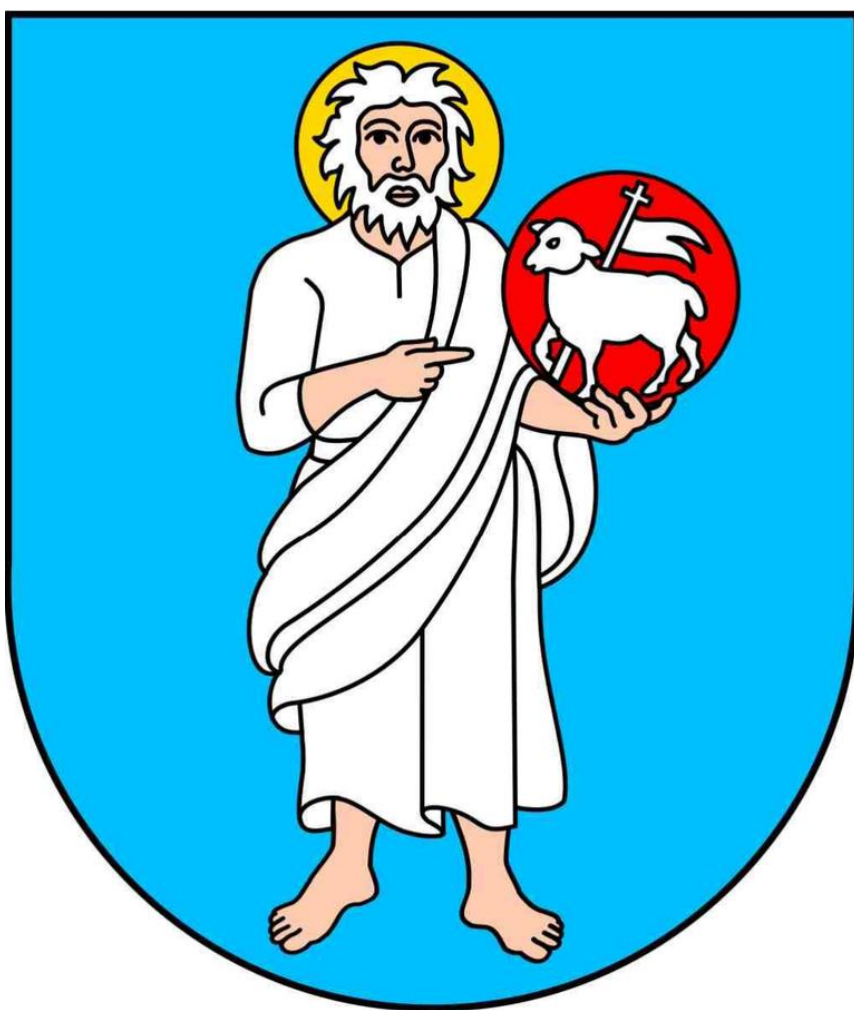

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA

DLA GMINY NOWE MIASTO NA LATA 2024-
2027 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA
LATA 2028-2031

MAJ 2024

ZAMAWIAJĄCY:

Urząd Gminy Nowe Miasto

Ul. Apteczna 8

09-120 Nowe Miasto

WYKONAWCA:

Envico Solutions

ul. 11 Listopada 47/14

07-200 Wyszków

Tel: +48 517 621 901

E-mail: samorzady@envico.com.pl

www.envico.com.pl

AUTORZY OPRACOWANIA:

Mgr inż. Mateusz Puścian

Mateusz Puścian
.....

Mgr inż. Krystian Rachubka

Krystian Rachubka
.....

Mgr inż. Daria Kostrzewa

Daria Kostrzewa
.....

SPIS TREŚCI

Spis rysunków	7
Spis tabel	7
Spis wykresów	8
Wykaz skrótów	9
1. Wstęp	10
2. Streszczenie.....	11
3. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	13
4. Charakterystyka Gminy Nowe Miasto	17
4.1.Położenie geograficzne	17
4.2.Sytuacja demograficzna	19
4.3.Sytuacja gospodarcza	21
4.4.Zabytki	23
4.5.Warunki klimatyczne	24
4.6.Infrastruktura techniczna	24
4.6.1.System gazowy	24
4.6.2.System ciepłowniczy	25
4.6.3.System elektroenergetyczny	25
5. Ocena aktualnego stanu środowiska Gminy Nowe Miasto	27
5.1.Ochrona klimatu i jakości powietrza	27
5.1.1.Jakość powietrza atmosferycznego	27
5.1.2.Zagadnienia horyzontalne	32
5.1.3.Podsumowanie.....	33
5.1.4.Analiza SWOT	33
5.2.Gospodarowanie wodami	34
5.2.1.Wody powierzchniowe.....	34

5.2.2.Wody podziemne	38
5.2.3.Susze.....	41
5.2.4.Zagadnienia horyzontalne	42
5.2.5.Podsumowanie.....	42
5.2.6.Analiza SWOT	43
5.3.Gleby	43
5.3.1.Zagadnienia horyzontalne	45
5.3.2.Podsumowanie.....	46
5.3.3.Analiza SWOT	46
5.4.Zasoby geologiczne	46
5.4.1.Zagadnienia horyzontalne	48
5.4.2.Podsumowanie.....	48
5.4.3.Analiza SWOT	48
5.5.Zasoby przyrodnicze.....	48
5.5.1.Formy ochrony przyrody	49
5.5.2.Zagadnienia horyzontalne	53
5.5.3.Podsumowanie.....	54
5.5.4.Analiza SWOT	54
5.6.Gospodarka wodno-ściekowa	55
5.6.1.Sieć wodociągowa	55
5.6.2.Sieć kanalizacyjna	57
5.6.3.Jakość wód powierzchniowych	58
5.6.4.Jakość wód podziemnych	60
5.6.5.Zagadnienia horyzontalne	61
5.6.6.Podsumowanie.....	61
5.6.7.Analiza SWOT	62

5.7.Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	62
5.7.1.Zagadnienia horyzontalne	67
5.7.2.Podsumowanie	67
5.7.3.Analiza SWOT	68
5.8.Zagrożenia hałasem.....	68
5.8.1.Zagadnienia horyzontalne	71
5.8.2.Podsumowanie	71
5.8.3.Analiza SWOT	72
5.9.Pola elektromagnetyczne	72
5.9.1.Zagadnienia horyzontalne	75
5.9.2.Podsumowanie	75
5.9.3.Analiza SWOT	76
5.10.Zagrożenia poważnymi awariami.....	76
5.10.1.Zagadnienia horyzontalne	76
5.10.2.Podsumowanie	77
5.10.3.Analiza SWOT	77
6. Podsumowanie efektów realizacji dotychczas realizowanych działań na rzecz ochrony środowiska	78
7. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	79
8. Monitoring, ewaluacja i sprawozdawczość z realizacji Programu Ochrony Środowiska	83

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie Gminy Nowe Miasto na tle powiatu płońskiego i województwa mazowieckiego.....	18
Rysunek 2. Lokalizacja linii energetycznych na tle Gminy Nowe Miasto	26
Rysunek 3. Podział województwa mazowieckiego na strefy	28
Rysunek 4. Zlewnie Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na tle Gminy Nowe Miasto .	36
Rysunek 5. Mapa zagrożenia powodziowego Gminy Nowe Miasto	38
Rysunek 6. Jednolite Części Wód Podziemnych na tle Gminy Nowe Miasto.....	40
Rysunek 7. Położenie Gminy Nowe Miasto na tle GZWP	41
Rysunek 8. Złoża kopalin na tle Gminy Nowe Miasto	47
Rysunek 11. Położenie Gminy Nowe Miasto na tle Obszarów Chronionego Krajobrazu	50
Rysunek 12. Pomniki przyrody na tle Gminy Nowe Miasto	52
Rysunek 13. Granice Gminy Nowe Miasto na tle korytarzy ekologicznych	53
Rysunek 14. Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej oraz linii energetycznej na tle	74

SPIS TABEL

Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD w Gminie Nowe Miasto w roku 2022	22
Tabela 2. Wykaz zabytków na terenie Gminy Nowe Miasto.....	23
Tabela 3. Klasyfikacja strefy mazowieckiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia.....	30
Tabela 4. Klasyfikacja strefy mazowieckiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin.....	30
Tabela 5. Rodzaje źródeł ciepła stwierdzone w inwentaryzacji bezpośredniej	32
Tabela 6. Charakterystyka JCWPd nr 49.....	39
Tabela 7. Struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Nowe Miasto	44
Tabela 8. Bilans zasobów złóż kopalin w Gminie Nowe Miasto.....	46
Tabela 9. Struktura lasów na terenie Gminy Nowe Miasto	49
Tabela 10. Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Nowe Miasto.....	51

Tabela 11. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy Nowe Miasto w latach 2016-2021	56
Tabela 12. Stan ekologiczny jednolitych części wód	59
Tabela 13. Klasyfikacja stanu czystości jednolitych części wód powierzchniowych	60
Tabela 14. Stan ekologiczny jednolitych części wód	60
Tabela 17. Ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Gminy Nowe Miasto	65
Tabela 17. Ilości odpadów komunalnych zebranych na terenie Gminy Nowe Miasto (skup złomu).....	66
Tabela 18. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik LDWN – powiat płoński	70
Tabela 19. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik LN – powiat płoński .	70
Tabela 20. Wyniki pomiarów monitoringu pól elektromagnetycznych na terenie powiatu płońskiego	75
Tabela 21. Wskaźnik monitorowania efektów realizacji związanych z ochroną środowiska .	78
Tabela 22. Cele, kierunki interwencji i zadania	81
Tabela 23. Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem.....	82

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności na terenie Gminy Nowe Miasto w latach 2016–2022	19
Wykres 2. Ruch naturalny na terenie Gminy Nowe Miasto w latach 2016–2022	20
Wykres 3. Liczba ludności w grupach: przedprodukcyjnej, produkcyjnej i poprodukcyjnej na terenie Gminy Nowe Miasto	20
Wykres 4. Liczba zameldowań i wymeldowań na pobyt stały w Gminie Nowe Miasto w latach 2016–2022.....	21
Wykres 5. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Nowe Miasto w latach 2016–2022	22
Wykres 6. Długość sieci wodociągowej rozdzielczej i wskaźnik zwodociągowania Gminy Nowe Miasto w latach 2016-2022.....	55
Wykres 7. Zużycie wody ogółem na 1 mieszkańca w m ³ Gminy Nowe Miasto w latach 2016–2022.....	56
Wykres 8. Długość sieci kanalizacyjnej oraz wskaźnik skanalizowania Gminy Nowe Miasto..	57

Wykaz skrótów

ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
BDL	Bank Danych Lokalnych
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie
GPZ	Główny Punkt Zasilania
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IMGW	Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej
ISOK	Informatyczny System Ośłony Kraju
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWPD	Jednolita część wód podziemnych
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
KZGW	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NPPDL	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych
ODR	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OSCR	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
OSO	Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków
OZE	Odnawialne źródła energii
PEM	Pola elektromagnetyczne
PGL LP	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.
PIG PIB	Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
PMS	Państwowy Monitoring Środowiska
POŚ	Program Ochrony Środowiska
PSZOK	Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych
PWIS	Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
SOO	Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk
SUW	Stacja Uzdatniania Wody
SWOT	Technika służąca do porządkowania i analizy informacji
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WPGO	Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
WSSE	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
ZDR	Zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej

1. WSTĘP

Sporządzenie niniejszego Programu jest wypełnieniem dyspozycji przepisów prawa. Najwyższy imperatyw stanowi art. 74 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., nakazujący władzom publicznym prowadzenie polityki zapewniającej bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom. Norma ta została rozwinięta w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54 z późn. zm.), która w art. 17 i 18 zobowiązuje organ wykonawczy gminy do sporządzenia, a Radę Gminy do uchwalenia programu ochrony środowiska.

Program przyjmowany jest uchwałą Rady Gminy po zaopiniowaniu przez odpowiednie jednostki (Zarząd Powiatu, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego) i przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Program Ochrony Środowiska jest podstawowym dokumentem pozwalającym na koordynację działań związanych z ochroną środowiska na terenie gminy. Znajdują się w nim szczegółowe cele i zadania, jakie stoją przed gminą i innymi podmiotami w odniesieniu do ochrony środowiska. Zdefiniowane cele i zadania są przygotowane w taki sposób, by w jak najwyższym stopniu były wykonalne z zastosowaniem założeń zrównoważonego rozwoju.

Realizacja zaplanowanych w Programie zadań wymaga koordynacji pomiędzy sektorami administracji, przedsiębiorstw oraz nauki, a także włączenia społeczeństwa w proces dbałości o środowisko.

Znajdują się w nim zapisy związane z działaniami profilaktycznymi, które mają za zadanie przeciwdziałać potencjalnym zagrożeniom w przyszłości. Przygotowane zestawienie wytycznych pozwoli na dążenie do poprawy stanu środowiska w powiecie i ograniczenie negatywnego wpływu zanieczyszczeń na środowisko. Dzięki programowi zwiększy się ochrona i rozwój walorów środowiska, a także racjonalne gospodarowanie jego zasobami.

Oprócz kwestii ochrony środowiska Program porusza również problematykę nasilających się zmian klimatycznych oraz wyznacza kierunki adaptacji. Obowiązek ich określenia na poziomie regionalnym nakłada *Strategiczny plan adaptacji dla sektorów obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030* (SPA 2020).

2. STRESZCZENIE

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem, którego obowiązek opracowania został nałożony na organ wykonawczy gminy przez ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54 z późn. zm.). Struktura i zawartość dokumentu została opracowana według Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, opublikowanych przez Ministerstwo Środowiska 2 września 2015 r., wraz z aktualizacją załącznika nr 4 w roku 2020.

Nadrzędnym celem opracowania Programu Ochrony Środowiska jest sprecyzowanie działań, jakie można przedsięwziąć w celu realizacji polityki ochrony środowiska. Zadania stawiane przed jednostką samorządu terytorialnego pokrywają się z założeniami podstawowej dokumentacji programowej i strategicznej. Program Ochrony Środowiska jest niezbędny do prawidłowego funkcjonowania systemu zarządzania ochroną środowiska na szczeblu gminnym. Stanowi pomost między konkretnymi działaniami a dokumentami, które dotyczą ekologii.

Podczas opracowania programu ochrony środowiska zastosowano model D-P-S-I-R (siła sprawcza – presja – stan – wpływ – reakcja), który został opracowany przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. Zgodnie z modelem zjawiska społeczne i gospodarcze prowadzą do wywierania presji na środowisko. W konsekwencji zmiane ulega stan środowiska. Środowisko ma bezpośredni wpływ na ekosystemy oraz na gospodarkę. Wpływ ten wyzwała społeczną i polityczną reakcję, która kształtuje pośrednio lub bezpośrednio poszczególne elementy modelu.

Opis stanu środowiska został uzupełniony o opis przyczyn takiego stanu oraz wpływu środowiska na życie gospodarcze i społeczne. Oceny stanu środowiska dokonano z uwzględnieniem dziesięciu obszarów interwencji, są to kolejno:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza.
2. Gospodarowanie wodami.
3. Gleby.
4. Zasoby geologiczne.
5. Zasoby przyrodnicze.
6. Gospodarka wodno-ściekowa.
7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

8. Zagrożenia hałasem.
9. Pole elektromagnetyczne.
10. Zagrożenia poważnymi awariami.

Ponadto w każdym z powyższych obszarów interwencji szczegółowo przedstawiono wyniki analizy SWOT, a zatem mocne strony gminy, przyczyniające się do pozytywnych aspektów obecnego stanu środowiska i słabe, wymagające zmian, a przez to interwencji zmierzających do poprawy stanu obecnego, wskazano również potencjalne zagrożenia, jakie w przyszłości mogą być szkodliwe, a którym można i trzeba przeciwdziałać. Ponadto uwzględniono zagadnienia horyzontalne, tj. adaptację do zmian klimatu, monitoring środowiska i nadzwyczajne zagrożenia środowiska oraz działania edukacyjne.

W celu określenia stopnia zaawansowania realizacji zamierzonych działań, do poszczególnych zadań sprecyzowano wskaźniki. Pomogą one monitorować, w jakim stopniu założenia z Programu Ochrony Środowiska są już wykonane, a jakie należy udoskonalać.

Wskazane w Programie Ochrony Środowiska cele i kierunki, a także konkretne zamierzenia inwestycyjne im przypisane są spójne, zarówno z krajowymi, jak i wojewódzkimi programami, strategiami i planami w zakresie ochrony środowiska. Odzwierciedlają obecne trendy w zakresie jego ochrony, które przyczynią się także do realizacji polityk krajowych. Spójność z dokumentami strategicznymi i programami została opisana w rozdziale 3.

3. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PROGRAMOWYMI

Obecnie polityka ochrony środowiska prowadzona jest w oparciu o strategię rozwoju, programy i dokumenty programowe, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 225). W związku z tym, dokumentami, na których oparty został tworzony Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowe Miasto na lata 2024-2027 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2028-2031 są:

1. Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030

KPEiK przedstawia założenia i cele oraz polityki i działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej tj.: bezpieczeństwa energetycznego, wewnętrznego rynku energii, efektywności energetycznej, obniżenia emisyjności, badań naukowych, innowacji i konkurencyjności.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 wyznacza następujące cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r.:

- a) 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005,
 - b) 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% będzie możliwy do osiągnięcia w sytuacji przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym przeznaczonych na sprawiedliwą transformację), uwzględniając:
 - 14% udziału OZE w transporcie,
 - roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie,
 - c) wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007,
 - d) redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej.
2. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności:
- a) Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska.
3. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.):
- a) Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
 - b) Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Transport,

- c) Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Energia,
 - d) Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Środowisko.
4. Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej:
- a) Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (I),
 - b) Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska (II),
 - c) Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III),
 - d) Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa (IV),
 - e) Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska (V).
5. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku:
- a) Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
 - b) Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.
6. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030:
- a) Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska.
7. Polityka energetyczna Polski do 2040 roku:
- a) Rozwój odnawialnych źródeł energii.
8. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Mazowieckiego do roku 2030:
- a. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych,
 - b. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej,
 - c. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa mazowieckiego,
 - d. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej.

9. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Płońskiego do roku 2029:

- a. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu,
- b. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu,
- c. Ochrona przed hałasem,
- d. Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym,
- e. Zmniejszenie antropopresji i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- f. Zwiększenie ochrony przeciwpowodziowej i łagodzenie skutków suszą,
- g. Poprawa gospodarki wodno-ściekowej,
- h. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi,
- i. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu,
- j. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu płońskiego,
- k. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej,
- l. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- m. Zwiększenie lesistości,
- n. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków,

10. Strategia rozwoju Gminy Nowe Miasto na lata 2015-2024

- a) Cel strategiczny nr 2 – Poprawa stanu rozwoju zasobów technicznych gminy:
 - a. Cel operacyjny 2.2. – Poprawa zabezpieczenia powodziowego,
 - b. Cel operacyjny 2.4. – Poprawa stanu infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
 - c. Cel operacyjny 2.5. – Gazyfikacja gminy,
 - d. Cel operacyjny 2.7. – Poprawa stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego,
- b) Cel strategiczny nr 4 – Zachowany i wykorzystany potencjał kulturowy gminy:
 - e. Cel operacyjny 4.1. – Zachowane i wyeksponowane dziedzictwo kulturowe,
- c) Cel operacyjny nr 5 – Poprawa stanu środowiska naturalnego gminy:
 - f. Cel operacyjny 5.1. – Zwiększenie potencjału ekologicznego Zalewu Nowomiejskiego,

- g. Cel operacyjny 5.2. Zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska odpadami stałymi,
 - h. Zwiększenie wykorzystania akceptowalnych społecznie odnawialnych źródeł energii,
 - i. Ograniczenie niskiej emisji pyłów i gazów w Nowym Mieście.
 - j. Ograniczenie zjawiska bezdomności psów,
 - k. Ograniczenie szkód rolniczych ze strony dzikiej zwierzyny.
11. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasto,
12. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nowe Miasto.

4. CHARAKTERYSTYKA GMINY NOWE MIASTO

4.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Gmina Nowe Miasto jest gminą miejsko-wiejską położoną w centralnej części województwa mazowieckiego i wraz z dwunastoma innymi jednostkami samorządu terytorialnego tworzy powiat płoński. Gmina Nowe Miasto podzielona jest na 33 sołectwa. Łączna powierzchnia gminy wynosi 118 km² (11 785 ha)¹.

Gmina Nowe Miasto położona jest we wschodniej części powiatu płońskiego i graniczy z następującymi Jednostkami Samorządu Terytorialnego:

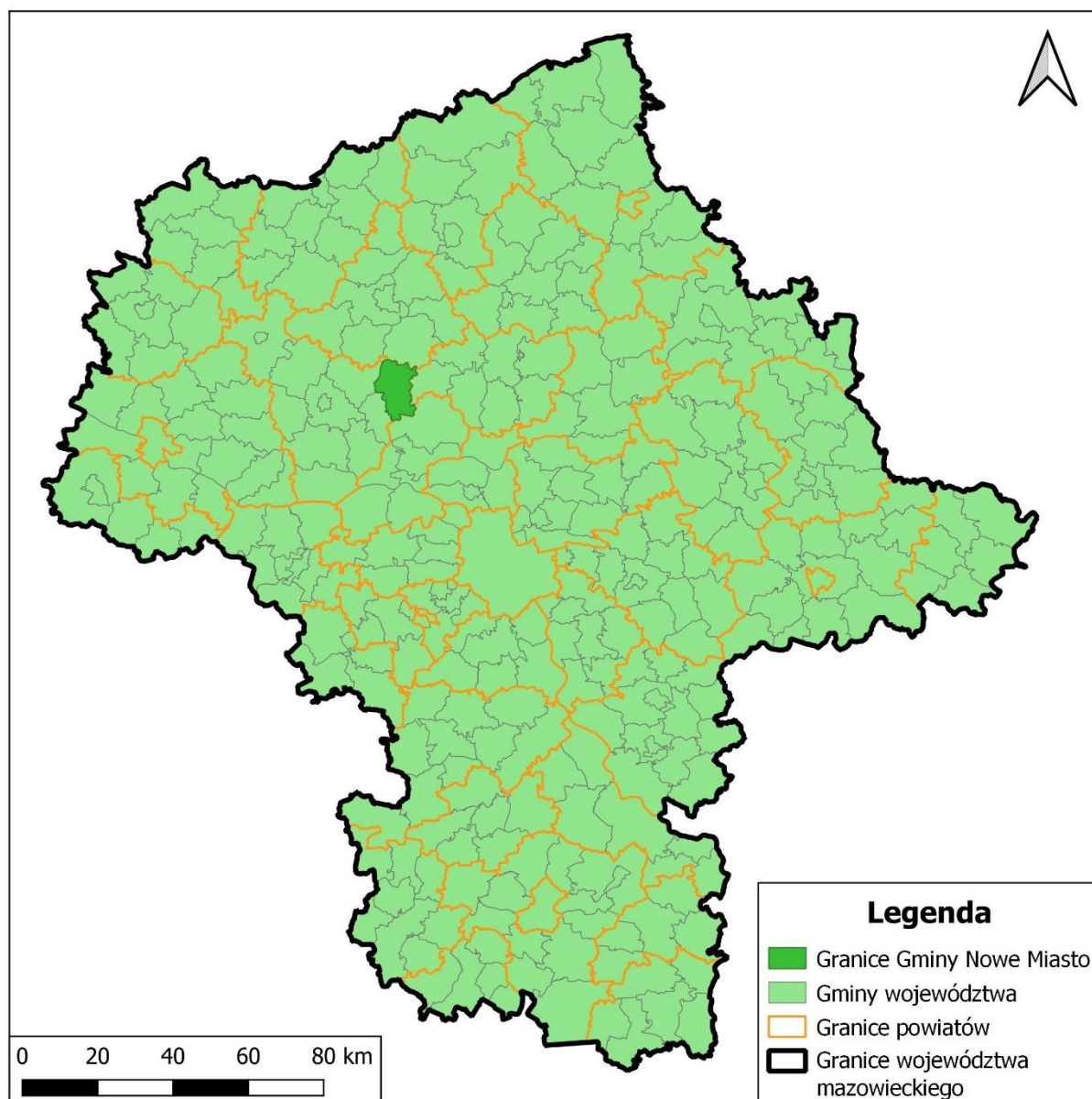
- od północy z gminą Sońsk (powiat ciechanowski),
- od zachodu z gminami Sochocin oraz Joniec (powiat płoński),
- od południa Nasielsk (powiat nowodworski),
- od wschodu z gminą Świercze (powiat pułtuski).

Odległość od miejscowości gminnej Nowe Miasto do m. Płońsk wynosi 18 km, do m. Nasielsk 15 km, natomiast do miasta wojewódzkiego Warszawy ok. 68 km.

Zgodnie z podziałem fizyko-geograficznym Polski wg Kondrackiego² Gmina Nowe Miasto położona jest w granicach prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego i leży w północno-wschodniej części podprowincji Nizin Środkowopolskich. Gmina Nowe Miasto znajduje się w południowej części Wysoczyzny Ciechanowskiej.

¹ Bank Danych Lokalnych, GUS

² Podział fizyko-geograficznym Polski wg Kondrackiego

Rysunek 1. Położenie Gminy Nowe Miasto na tle powiatu płońskiego i województwa mazowieckiego

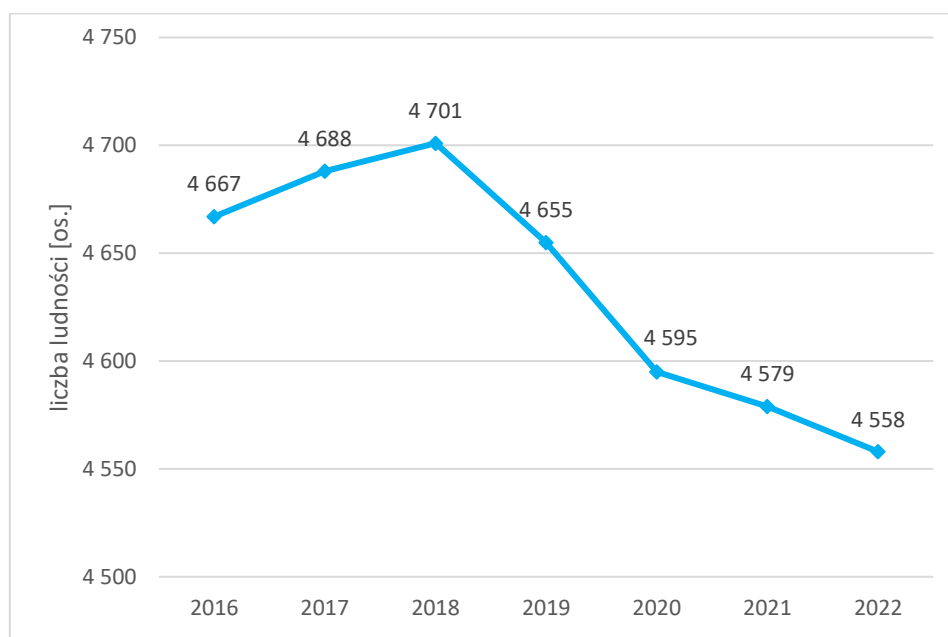
Źródło: Opracowanie własne

Przez gminę w środkowej części przebiega droga wojewódzka nr. 632 łącząca Marki z Płońskiem, natomiast z Nowego Miasta wychodzi jeszcze droga wojewódzka nr. 620 łącząca się z Przewodowem-Parcele. Ważnym elementem układu dróg na terenie gminy są drogi powiatowe (74,2 km) oraz gminne (88,4km)³.

³ Strategia Rozwoju Gminy Nowe Miasto na lata 2015-2024

4.2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Z Danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że na przestrzeni lat 2018-2022 liczba ludności cechowała się tendencją spadkową (o 2,34%). W 2022 roku Gminę Nowe Miasto zamieszkiwało 4 558 osób, z czego 49,9% (2 276 osoby) stanowiły kobiety, a 50,1% (2 282 osób) mężczyźni. Mieszkańcy Gminy Nowe Miasto stanowią 5,4% powiatu płońskiego, a gęstość zaludnienia wynosi 38,7 osób na 1 km² ⁴.

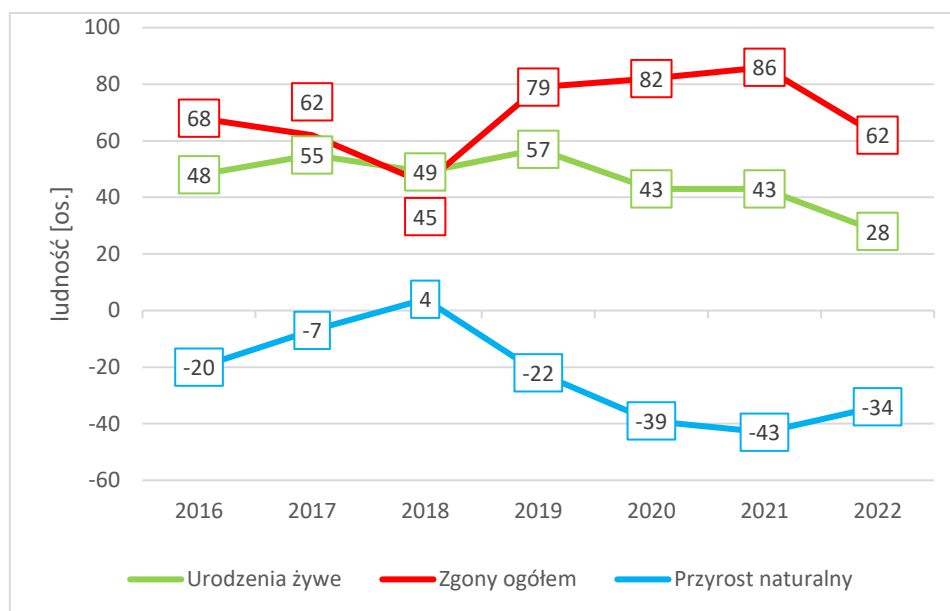
Wykres 1. Liczba ludności na terenie Gminy Nowe Miasto w latach 2016–2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Od 2016 roku w Gminie Nowe Miasto odnotowuje się ujemny przyrost naturalny (liczba urodzeń była mniejsza niż liczba zgonów). Wyjątkiem jest 2018 rok, w którym przyrost naturalny osiągnął wartości dodatnie⁵.

⁴ Bank Danych Lokalnych, GUS

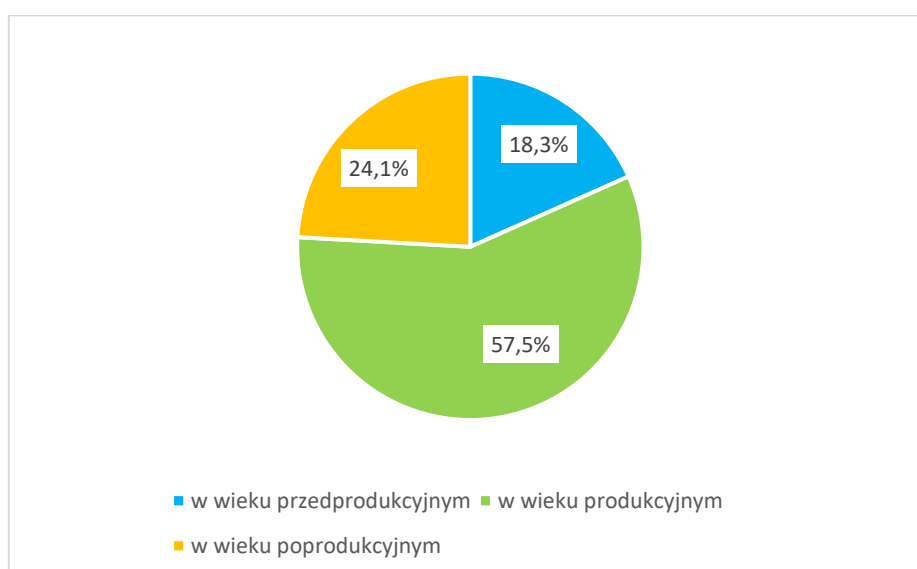
⁵ Bank Danych Lokalnych, GUS

Wykres 2. Ruch naturalny na terenie Gminy Nowe Miasto w latach 2016–2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pod względem struktury wiekowej, w Gminie Nowe Miasto przeważa ludność w wieku produkcyjnym (57,5% ludności). Mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym stanowią 18,3%, natomiast w wieku poprodukcyjnym 24,1% ogółu ludności. Współczynnik obciążenia demograficznego, czyli liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosił w 2022 roku 73,8. Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) w Gminie Nowe Miasto wyniósł 100⁶.

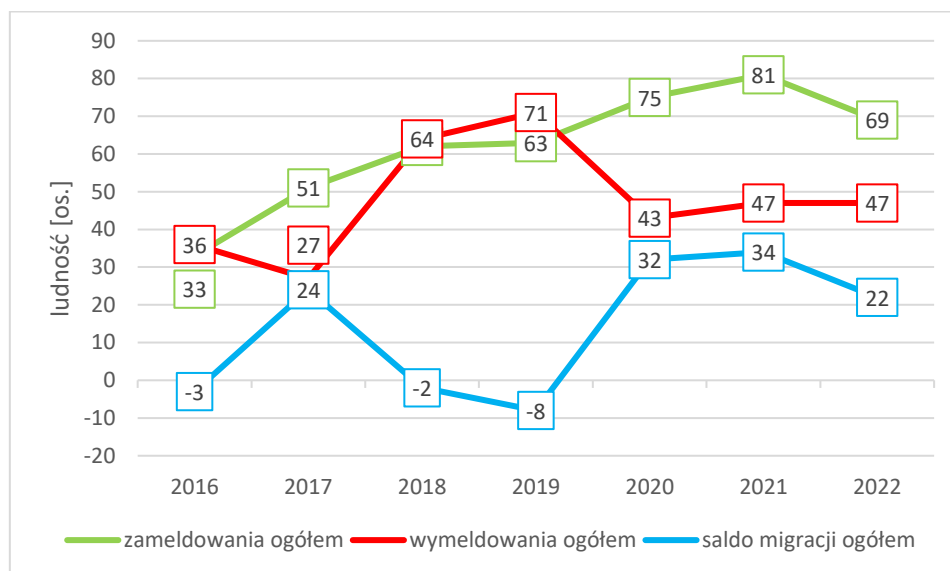

Wykres 3. Liczba ludności w grupach: przedprodukcyjnej, produkcyjnej i poprodukcyjnej na terenie Gminy Nowe Miasto

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

⁶ Bank Danych Lokalnych, GUS

Liczba zameldowań na terenie Gminy Nowe Miasto w roku 2022 wzrosła o 36 w stosunku do roku 2016. W analizowanym okresie saldo migracji przyjmowało na ogół wartości dodatnie, co świadczy o większej liczbie zameldowań niż wymeldowań na tym terenie (wyjątek lata 2019-2020)⁷.

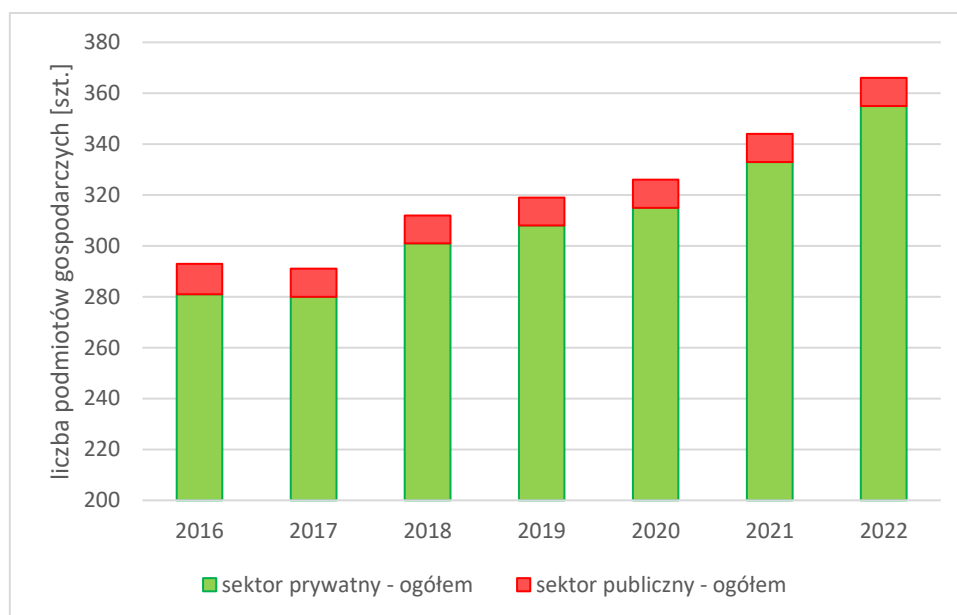
Wykres 4. Liczba zameldowań i wymeldowań na pobyt stały w Gminie Nowe Miasto w latach 2016–2022
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.3. SYTUACJA GOSPODARCZA

W Gminie Nowe Miasto w 2022 roku zarejestrowanych było 366 podmiotów gospodarki narodowej. Przeważają przedsiębiorstwa sektora prywatnego 35 (97,0%) – do sektora publicznego przynależy jedynie 11 instytucji (3,0%).

W 2022 roku liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Nowe Miasto, wg danych GUS, wzrosła o 73 przedsiębiorstw względem roku 2016. Wpływa to pozytywnie na rozwój gospodarczy gminy.

⁷ Bank Danych Lokalnych, GUS

Wykres 5. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Nowe Miasto w latach 2016–2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na tle wszystkich działalności zdecydowanie wyróżnia się sekcja: G (Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle) – 96 podmiotów oraz F (budownictwo) – 73 podmioty. Duży udział obserwuje się także w sekcji C (Przetwórstwo przemysłowe) – 33 podmiotów.

Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD w Gminie Nowe Miasto w roku 2022

Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji PKD		Liczba jednostek gospodarczych na rok 2022	
		Sektor prywatny	Sektor publiczny
Sekcja A	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	8	-
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	1	-
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	33	-
Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	1
Sekcja F	Budownictwo	73	-
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	96	-
Sekcja H	Transport i działalność magazynowa	22	-
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	12	-

Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji PKD		Liczba jednostek gospodarczych na rok 2022	
		Sektor prywatny	Sektor publiczny
Sekcja J	Informacja i komunikacja	8	-
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10	-
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	-
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	21	-
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	15	-
Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3	2
Sekcja P	Edukacja	6	5
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	9	2
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8	1
Sekcja S i T	Pozostała działalność usługowa	25	-
łącznie		391	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.4. ZABYTKI

Na terenie gminy Nowe Miasto znajduje się 6 obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego. Poniżej przedstawiono spis budynków, które zostały wpisane do rejestru zabytków gminy.

Tabela 2. Wykaz zabytków na terenie Gminy Nowe Miasto

Lp.	Miejscowość	Funkcja	Nazwa	Chronologia	Nr rej.
1	Nowe Miasto	kościół	kościół parafialny pw. Świętej Trójcy	XIV w.	373/62 z 1962-03-10, brak numeru z 2003-05-12, A-113 z 2004-07-30
2	Nowe Miasto	cmentarz	cmentarz przykościelny		373/62 z 1962-03-10, A-113 z 2004-07-30, A-113 z 2004-07-30
3	Gościmin Wielki	ogród	ogród dworski	przełom XVIII/XIX w.	236 z 1980-06-01, A-200 z 2004-08-16
4	Miszewo B	dwór	dwór	data nieznana	237 z 1989-12-19, A-201 z 2004-08-16
5	Miszewo B	park	park dworski	pocz. XX w.	237 z 1980-06-01, A-201 z 2004-08-16

Lp.	Miejscowość	Funkcja	Nazwa	Chronologia	Nr rej.
6	Modzele-Bartłomieje	park	park dworski	XIX w.	A-238 z 1980-06-01, A-202 z 2004-08-16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rejestru zabytków Narodowego Instytutu Dziedzictwa

4.5. WARUNKI KLIMATYCZNE

Położenie gminy Nowe Miasto na terenie Wysoczyzny Ciechanowskiej, południkowy układ rozległych dolin rzecznych, a także obecność większych kompleksów leśnych w szczególności mają wpływ na klimat, który jest stosunkowo ciepły. Charakterystyczną cechą jest łagodne i krótkie lato oraz długa, chłodna i śnieżna zima. Średnia roczna temperatura wynosi pomiędzy 7-8 °C. Okres wegetacyjny należy do przeciętnych, stanowi około 210 dni i rozpoczyna się w pierwszej dekadzie kwietnia, a kończy w ostatniej dekadzie października⁸.

Teren Gminy Nowe Miasto charakteryzuje się najmniejszą w Polsce średnią sumą opadów. Opad jest wyjątkowo niski - wynosi poniżej 500 mm, podczas gdy dla Polski wartość ta wynosi średnio 600 mm. Najniższe opady występują zimą i na początku wiosny, natomiast najwyższe od maja do września z maksimum w lipcu⁹. Przeważają wiatry z sektora zachodniego (zachodnie i południowo-zachodnie), których średnie prędkości wynoszą w zależności od pory roku 3,9 – 6,4 m/s.

Na wyniesionych wzgórzach ubogich w zadrzewieniach, jak i w rejonach dolin rzecznych inaczej kształtują się warunki mikroklimatyczne. Obszarami najbardziej narażonymi na powstawanie zastoisk wilgotnego powietrza, a także powstawanie i utrzymywanie się mgieł są tereny wilgotnych łąk i pastwisk, zwłaszcza dolina Wkry, Sony wraz ze zbiornikiem wodnym. Najkorzystniejszymi warunkami klimatycznymi, korzystnymi warunkami termicznymi i najlepszym nasłonecznieniem, charakteryzują się zbocza o ekspozycji południowej¹⁰.

4.6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

4.6.1. SYSTEM GAZOWY

Gmina Nowe Miasto nie posiada sieci gazowej. Obecnie mieszkańcy gminy korzystają z gazu butlowego propan-butan, rozprowadzanego przez sieć punktów wymiany butli. W

⁸ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasto

⁹ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Nowe Miasto

¹⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasto

gospodarstwach domowych gaz ten wykorzystuje się do gotowania i ogrzewania wody użytkowej, sporadycznie do ogrzewania pomieszczeń¹¹.

Gmina Nowe Miasto została włączona do programu inwestycyjnego Polskiej Spółki Gazownictwa. Dokumentacja projektowa będzie zakładała przebieg głównej nitki gazociągu od strony Gminy Świercze w kierunku Wólki Szczawińskiej, Nowego Miasta Folwark i Nowego Miasta¹².

4.6.2. SYSTEM CIEPŁOWNICZY

Podstawowa sieć gminy, to zabudowa wiejska z przewagą domów jednorodzinnych wolnostojących, gdzie źródła ciepła mają charakter dowolny. W Gminie Nowe Miasto dominują domowe kotłownie centralnego ogrzewania na paliwo stałe: węgiel lub drewno, albo mieszane. W niewielu budynkach (głównie publicznych) jako paliwo do ogrzewania wykorzystuje się olej opałowy¹³.

4.6.3. SYSTEM ELEKTROENERGETYCZNY

Na terenie gminy występują linie wysokiego napięcia we wschodniej części gminy w ilości 1,66 km linii. Dominują linie niskiego napięcia (232,2 km) oraz średniego (113,0 km).

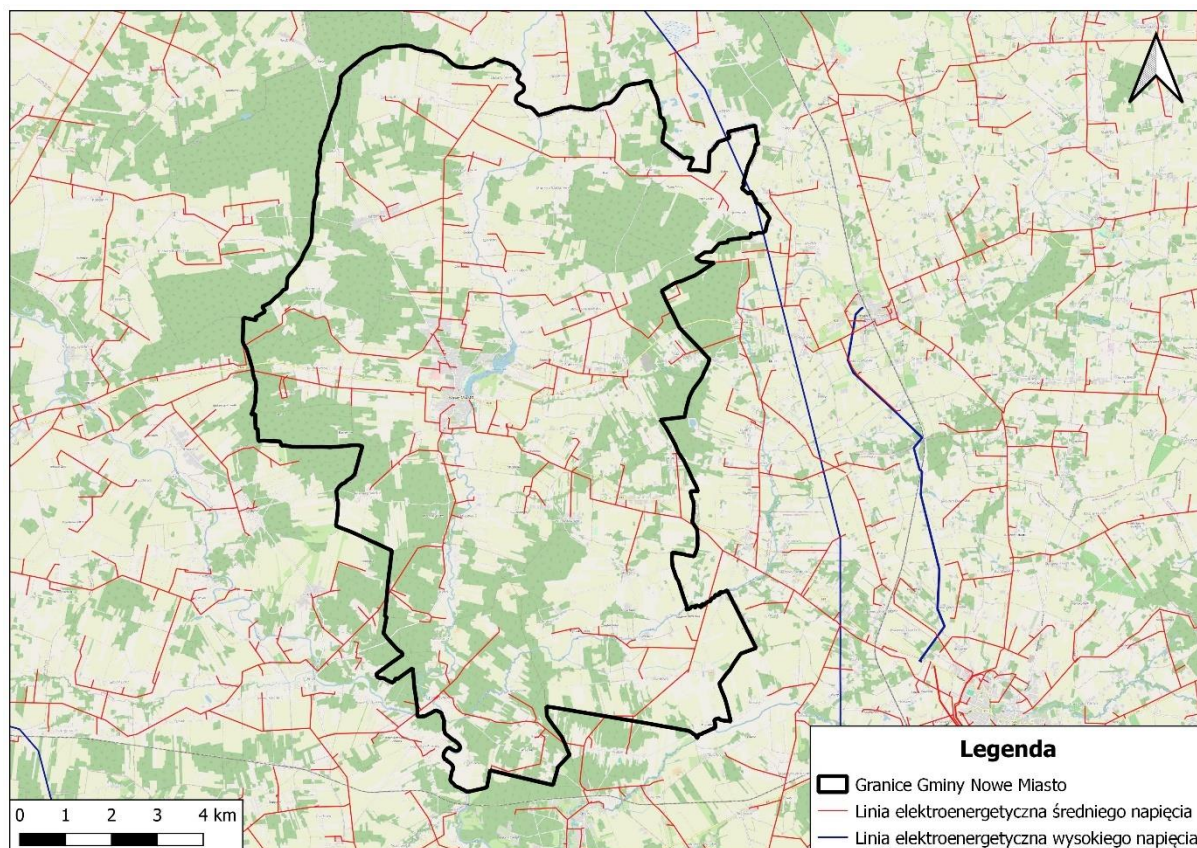
Zasilanie odbiorców na obszarze Gminy Nowe Miasto, w układzie normalnym pracy sieci, odbywa się poprzez Główny Punkt Zasilający (GPZ) 110/15 kV Nasielsk oraz GPZ 110/15 kV Płońsk zlokalizowanych poza terenem gminy, które poza obszarem Gminy Nowe Miasto zasilają również odbiorców na terenie sąsiednich gmin. Są one powiązane z siecią 110 kV liniami WN z pozostałą siecią wysokiego napięcia ENERGA-OPERATOR S.A. W przypadkach awaryjnych, poprzez zmianę podziału sieci, istnieje możliwość zasilania gminy siecią średniego napięcia SN ze wskazanych GPZ-ów 110/15 kV. W GPZ-ie Nasielsk zainstalowane są dwa transformatory o mocy 16 MVA, w GPZ-ie Płońsk zainstalowane są dwa transformatory o mocy 25MVA¹⁴.

¹¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasto

¹² Urząd Gminy Nowe Miasto

¹³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasto

¹⁴ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Nowe Miasto

Rysunek 2. Lokalizacja linii energetycznych na tle Gminy Nowe Miasto

*Źródło: opracowanie własne na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego Gminy Nowe Miasto*

5. OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA GMINY NOWE MIASTO

5.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

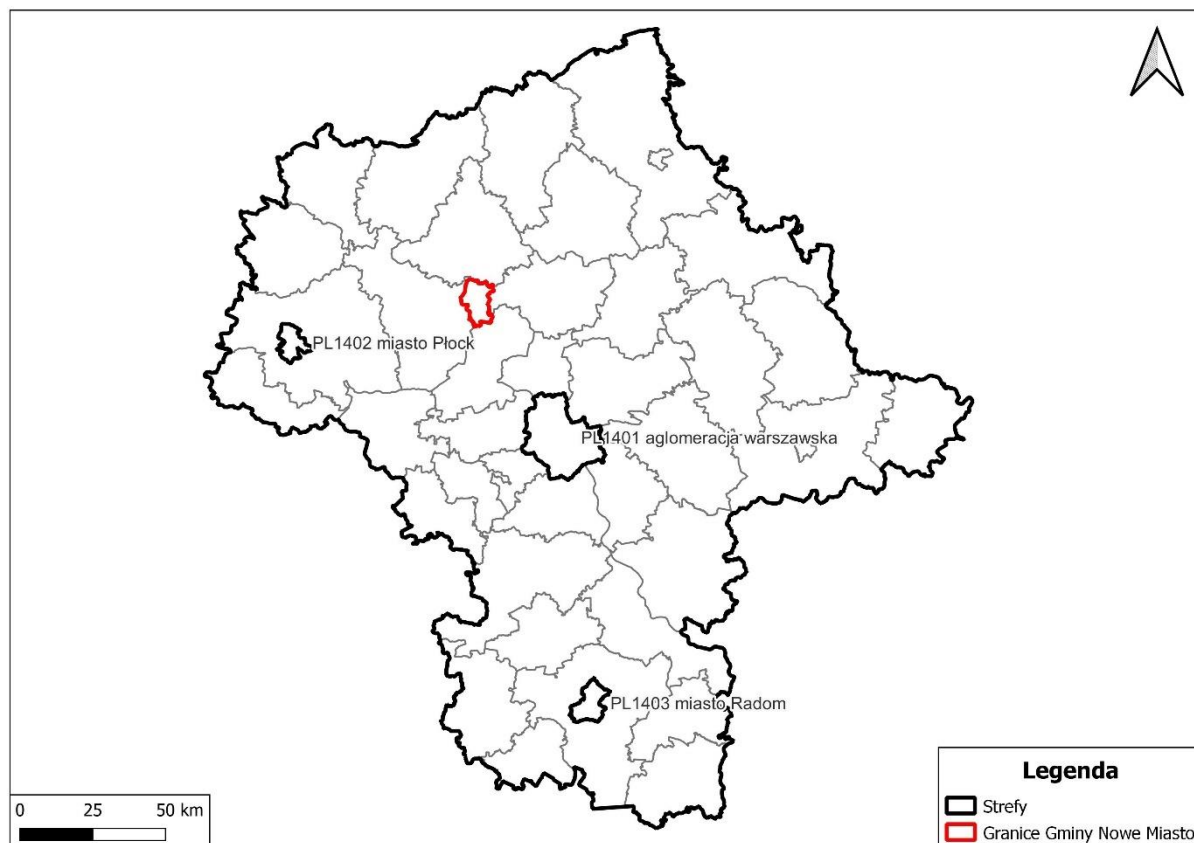
5.1.1. JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w roku 2023 dla obszaru województwa mazowieckiego przeprowadził roczną ocenę jakości powietrza atmosferycznego dotyczącą roku 2022. Obowiązek ten wynika z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. 2020 poz. 2279).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r. poz. 914) województwo mazowieckie podzielone zostało na następujące strefy:

- PL1401 aglomeracja warszawska,
- PL1402 miasto Płock,
- PL1403 miasto Radom,
- PL1404 strefa mazowiecka.

W strefach wykonano ocenę pod kątem ochrony zdrowia ludzi, a w strefie mazowieckiej dodatkowo wykonano ocenę pod kątem ochrony roślin.

Rysunek 3. Podział województwa mazowieckiego na strefy

Źródło: *Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Mazowieckim Raport Wojewódzki za rok 2022*

Gmina Nowe Miasto należy do strefy mazowieckiej. Ocenę wykonano według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia ludzi dla 12 substancji¹⁵:

- dwutlenku siarki - SO₂,
- dwutlenku azotu - NO₂,
- tlenku węgla - CO,
- benzenu - C₆H₆,
- pyłu zawieszonego PM₁₀,
- pyłu zawieszonego PM_{2,5},
- ołowiu w pyle – Pb (PM₁₀),
- arsenu w pyle – As (PM₁₀),
- kadmu w pyle – Cd (PM₁₀),
- niklu w pyle – Ni (PM₁₀),
- benzo(a)pirenu w pyle - B(a)P(PM₁₀),

¹⁵ Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Mazowieckim w 2021 r., GIOŚ

- ozonu - O₃,

oraz kryteriów określonych w celu ochrony roślin dla 3 substancji:

- dwutlenku siarki - SO₂,
- tlenków azotu - NO_x,
- ozonu - O₃.

Dwutlenek siarki, tlenek węgla, dwutlenek azotu, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, a także metale ciężkie i pyły zawieszone należą do produktów spalania wpływających na występowanie niskiej emisji. Ozon z kolei jest zagrożeniem dla człowieka i środowiska naturalnego w sytuacji, gdy pojawi się w powietrzu przy powierzchni ziemi. Powstaje on w gorące, słoneczne, letnie dni, w wyniku reakcji chemicznych zachodzących w przyziemnej warstwie atmosfery, gdy jest ona zanieczyszczona dwutlenkiem azotu. Dzieje się tak najczęściej w centrach miast lub przy ruchliwych trasach komunikacyjnych.

Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie do jednej z poniższych klas¹⁶:

- w klasyfikacji podstawowej:
 - do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub docelowych,
 - do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny lub poziomy docelowy.

¹⁶ Oznaczenie klas przyjęto wg. instrukcji GIOŚ i kodowania stosowanego w raportowaniu wyników do Europejskiej Agencji Środowiska

Tabela 3. Klasyfikacja strefy mazowieckiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											
	SO ₂	CO	NO ₂	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5}	Pb	As	Cd	Ni	BaP	O ₃
PL1404 strefa mazowiecka	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A

Źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Mazowieckim, Raport Wojewódzki za rok 2022

Tabela 4. Klasyfikacja strefy mazowieckiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO ₂	NO ₂	O ₃
PL1404 strefa mazowiecka	A	A	A

Źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Mazowieckim, Raport Wojewódzki za rok 2022

Zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie mazowieckim w 2022 r. w strefie mazowieckiej stwierdzono przekroczenia poziomów celów docelowych tylko dla benzo(a)pirenu B(a)P w odniesieniu do ochrony zdrowia ludzi.

Dla pozostałych zanieczyszczeń: dwutlenku siarki – SO₂, tlenku węgla CO, dwutlenku azotu NO₂, benzenu C₆H₆, pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5}, ołowiu-Pb, arsenu-As, kadmu-Cd, niklu-Ni i ozonu O₃ standardy emisyjne na terenie strefy mazowieckiej były dotrzymane.

W ramach emisji powierzchniowej to sektor mieszkalnictwa stanowi największe źródło wprowadzania zanieczyszczeń do powietrza na terenie Gminy Nowe Miasto. Podstawowym problemem w zakresie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego jest emisja niska, pochodząca z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie odbywa się w nieefektywny sposób. Paliwa stałe stosowane najczęściej w wyżej wymienionych systemach grzewczych emitują benzo(a)piren oraz pył zawieszony PM₁₀ kilkaset razy bardziej obficie, niż paliwa gazowe. Cechą charakterystyczną niskiej emisji jest to, że powodowana jest przez liczne źródła wprowadzające do powietrza niewielkie ilości zanieczyszczeń. Duża liczba kominów o niewielkiej wysokości powoduje, że wprowadzane zanieczyszczenia do środowiska są uciążliwe, ponieważ zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstania. Wyniki badań monitoringowych wskazują, że emisja z ogrzewania indywidualnego w mniejszych ośrodkach miejskich oraz wiejskich ma bardzo znaczący udział w ogólnej emisji zanieczyszczeń do powietrza. Jej wpływ najbardziej uwidacznia się w obszarach charakteryzujących się zwartą zabudową.

Drugą grupą emisji, co do wielkości wpływu na wartość przekroczeń jest emisja liniowa pochodząca z ruchu drogowego. Największe strumienie zanieczyszczeń związane są z głównymi węzłami komunikacyjnymi, w tym: wzdłuż ulic o zwartej, obustronnej zabudowie, będących tranzytowymi ciągami komunikacyjnymi (podwyższone stężenia NO₂, CO, formaldehydu, benzenu, itp.). Ciągły wzrost ruchu samochodowego powoduje degradację nawierzchni, co powoduje zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń uwalnianych do atmosfery. Dzieje się to pomimo działań w zakresie modernizacji i przebudowy dróg. Warto zaznaczyć, że wielkość emisji ze źródeł komunikacyjnych zależy jest od natężenia ruchu na poszczególnych trasach, rodzaju samochodów oraz rodzaju stosowanego paliwa, ale wpływ na poziom zanieczyszczeń mają również takie procesy, jak zużycie opon, hamulców oraz ścieranie nawierzchni dróg, nazywane emisją poza spalinową. Duża część mieszkańców porusza się po drogach przestarzałymi pojazdami.

Największe zanieczyszczenia komunikacyjne związane z ruchem pojazdów w Gminie Nowe Miasto emitowane są m. in. wzdłuż dróg wojewódzkich.

Emisja punktowa obejmuje głównie emisję zanieczyszczeń pochodzących z niewielkich zakładów przemysłowych. Jedynym z kluczowych źródeł emisji gazów i pyłów do atmosfery są zakłady produkcyjno-usługowe, w tym Zakład Rolniczo-Przemysłowy „Farmutil HS” S.A. oraz obiekty hodowlane. Jednak z powodu niewielkiego zasięgu oddziaływania, nie stanowią one dużego zagrożenia dla środowiska¹⁷. Do zanieczyszczeń tych należą: pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

Dodatkowym, lecz ze stosunkowo małym źródłem zanieczyszczenia powietrza jest rolnictwo. Należy tu zwrócić uwagę na niekontrolowany proces fermentacji odpadów rolniczych, wylewiska gnojowicy, czy wypalanie traw przez nielicznych mieszkańców¹⁸.

Obecnie na terenie Gminy odnawialne źródła energii wykorzystywane są w znikomym procencie. Na terenie Gminy Nowe Miasto obecnie występują źródła odnawialne OZE tj.: 2 mikroinstalacje typu PV o łącznej mocy zainstalowanej 0,0168 MW. Obecnie, z uwagi na możliwość dofinansowania, wzrasta zainteresowanie odnawialnymi źródłami energii, tj. kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, kotły na biomasę, itp.¹⁹.

¹⁷ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Nowe Miasto

¹⁸ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasto

¹⁹ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Nowe Miasto

Tabela 5. Rodzaje źródeł ciepła stwierdzone w inwentaryzacji bezpośredniej

Źródło ciepła	Ilość (szt.)
Kotły opalane węglem	371
Kotły opalane drewnem	289
Kotły opalane paliwami stałymi	367
Kotły opalane pelletem	81
Kotły gazowe	198
Kotły olejowe	76
Ogrzewanie elektryczne	48
Pompa ciepła	48
Kolektory słoneczne	29
Piecokuchnia	141
Kominek	329
Piec kaflowy	47
inne (np. kozy, trzony, itp.)	44
Suma	2068

Źródło: Inwentaryzacja źródeł ciepła na terenie Gminy Nowe Miasto

Najliczniejszy źródłem ciepła są kotły opalane węglem (371 szt.) oraz kotły opalane paliwami stałymi, w których spalane są naprzemiennie różne rodzaje paliw stałych np. drewno i węgiel (367 szt.). Warto zwrócić uwagę na stosunkowo dużą ilość kotłów olejowych²⁰.

Gmina prowadzi spotkania informacyjne programu „Czyste powietrze” z mieszkańcami na temat konieczności wymiany nie ekologicznych źródeł ciepła²¹.

5.1.2. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

- wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii w skali lokalnej,
- intensyfikacja działań w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł produkcji energii,
- wykorzystywanie w nowym budownictwie źródeł ciepła opartych na zużyciu innych surowców niż węgiel,
- w przypadku wykorzystania węgla ważne jest również instalowanie wysokosprawnych, nowoczesnych kotłów grzewczych.

NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

- należy zwrócić szczególną uwagę na awarie przemysłowe, awarie w sieciach gospodarki komunalnej i liniach energetycznych oraz na inne nadzwyczajne zagrożenia środowiska, które wynikają z nasilenia zmian klimatycznych. W przypadku instalacji technologicznych zagrożenie wynika głównie z niedopatrzenia lub niewłaściwej obsługi, eksploatacji bądź konserwacji urządzeń. Przyczyną awarii sieci może być natomiast jej przeciążenie (w tym zły stan techniczny przy zwiększonym obciążeniu) bądź zewnętrzne warunki pogodowe (mróz, upał).

²⁰ Inwentaryzacja źródeł ciepła na terenie Gminy Nowe Miasto za rok 2023

²¹ Urząd Gminy Nowe Miasto

DZIAŁANIA EDUKACYJNE

- prowadzenie edukacji mieszkańców i zwiększanie ich świadomości w zakresie zmian klimatu i sposobów minimalizowania ich skutków, a także metod zapobiegania niekorzystnym zmianom klimatu,
- organizacja wydarzeń kierowanych do mieszkańców mających na celu promocję budownictwa pasywnego, odnawialnych źródeł energii oraz transportu alternatywnego (elektrycznego).

MONITORING ŚRODOWISKA

- w ramach funkcjonowania monitoringu środowiska przyrodniczego w zakresie badań jakości powietrza wykonywane są opracowania, dotyczące strefy mazowieckiej. GIOŚ co roku dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu.

5.1.3. PODSUMOWANIE

W 2023 roku GIOŚ dla obszaru województwa mazowieckiego przeprowadził roczną ocenę jakości powietrza atmosferycznego dotyczącą roku 2022. Dla strefy mazowieckiej na której położona jest Gmina Nowe Miasto, występują obszary przekroczenia dla benzo(a)pirenu B(a)P. Na obszarze gminy znaczny wpływ na stan powietrza atmosferycznego ma: emisja powierzchniowa pochodząca ze spalania paliw na cele energetyczne (głównie piece pozaklasowe) oraz emisja liniowa (drogi wojewódzkie). Większość budynków na terenie gminy wyposażona jest w instalacje centralnego ogrzewania opalane przede wszystkim węglem oraz drewnem. Największe zanieczyszczenie ma miejsce podczas sezonu grzewczego (źródła emisji opierają się o paliwa stałe – głównie węgiel kamienny i drewno). Wpływ ruchu drogowego (emisja liniowa) na zanieczyszczenie powietrza jest mniejszy niż instalacje grzewcze, jednak jest równomiernie nasilony podczas całego roku kalendarzowego, zwłaszcza na obszarach położonych wzdłuż dróg wojewódzkich. Widoczny jest znaczny trend dążący do poprawy jakości powietrza poprzez podejmowane przez gminę inwestycje.

5.1.4. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY (S)	SŁABE STRONY (W)
– stały monitoring powietrza na terenie strefy mazowieckiej, – inwentaryzacja źródeł ciepła, – rozwój Odnawialnych Źródeł Energi.	– wysoki udział emisji niskiej (z ogrzewania indywidualnego), – stale wzrastający ruch komunikacyjny, – spalanie paliw stałych niskiej jakości, – położenie gminy w strefie mazowieckiej, dla której odnotowano przekroczenia poziomu benzo(a)pirenu.

SZANSE (O)	ZAGROŻENIA (T)
– termomodernizacja budynków gminnych, – wzrost energooszczędności poprzez rozwój energetyki odnawialnej, – dofinansowania dla Samorządów i osób fizycznych na inwestycje związane z ochroną powietrza. – ograniczenie emisji CO₂ z transportu kołowego.	– brak wystarczających środków finansowych na inwestycje związane z ochroną powietrza, – wzrost liczby samochodów, – spalanie odpadów w gospodarstwach domowych.

5.2. GOSPODAROWANIE WODAMI

5.2.1. WODY POWIERZCHNIOWE

Na sieć wód powierzchniowych składają się liczne rzeki, strumienie i rowy melioracyjne. Pod względem hydrograficznym teren Gminy Nowe Miasto znajduje się w dorzeczu Sony - lewobrzeżnego dopływu rzeki Wkry²².

Rzeka Sona, której całkowita długość równa jest 67,3 km, a powierzchnia zlewni 536,5 km, przepływa przez środkową część gminy z północy na południe. Wraz ze swoimi dopływami odwadnia ona teren całej gminy. W połowie uregulowana Sona wypływa w rejonie miejscowości Wierzbowo na wschodnich stokach krawędzi opinogórskiej a uchodzi do Wkry w rejonie miejscowości Popielżyn na 25,2 km jej biegu. Sona prawie w całej zlewni posiada słabo rozwiniętą sieć hydrograficzną. Zakwalifikowana została do rzek o ograniczonych zasobach nie gwarantujących w pełni pokrycia potrzeb wodnych. Przez teren gminy Nowe Miasto Sona przepływa z północy na południe. Zbiera wody z terenu całej gminy za pomocą dopływów układających się równoleżnikowo w kierunku wschodnim i zachodnim, z których najważniejszym jest rzeka Tatarka o długości 11 km i powierzchni dorzecza 23,1 km² oraz Turka²³.

W Nowym Mieście na Sonie znajduje się zbiornik retencyjny o pojemności 433,8 tys. m³ przeznaczony do podsiąkowego nawadniania ok. 40 ha użytków rolnych oraz dla celów rekreacji. Na jego zachodnim brzegu znajduje się pole biwakowe i niewielka plaża z kąpieliskiem. Zalew odznacza się bardzo wysoką wymianą wód w roku, jest on więc ekosystemem otwartym i niestabilnym wskutek przepływu wód²⁴.

²² Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Nowe Miasto

²³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasto

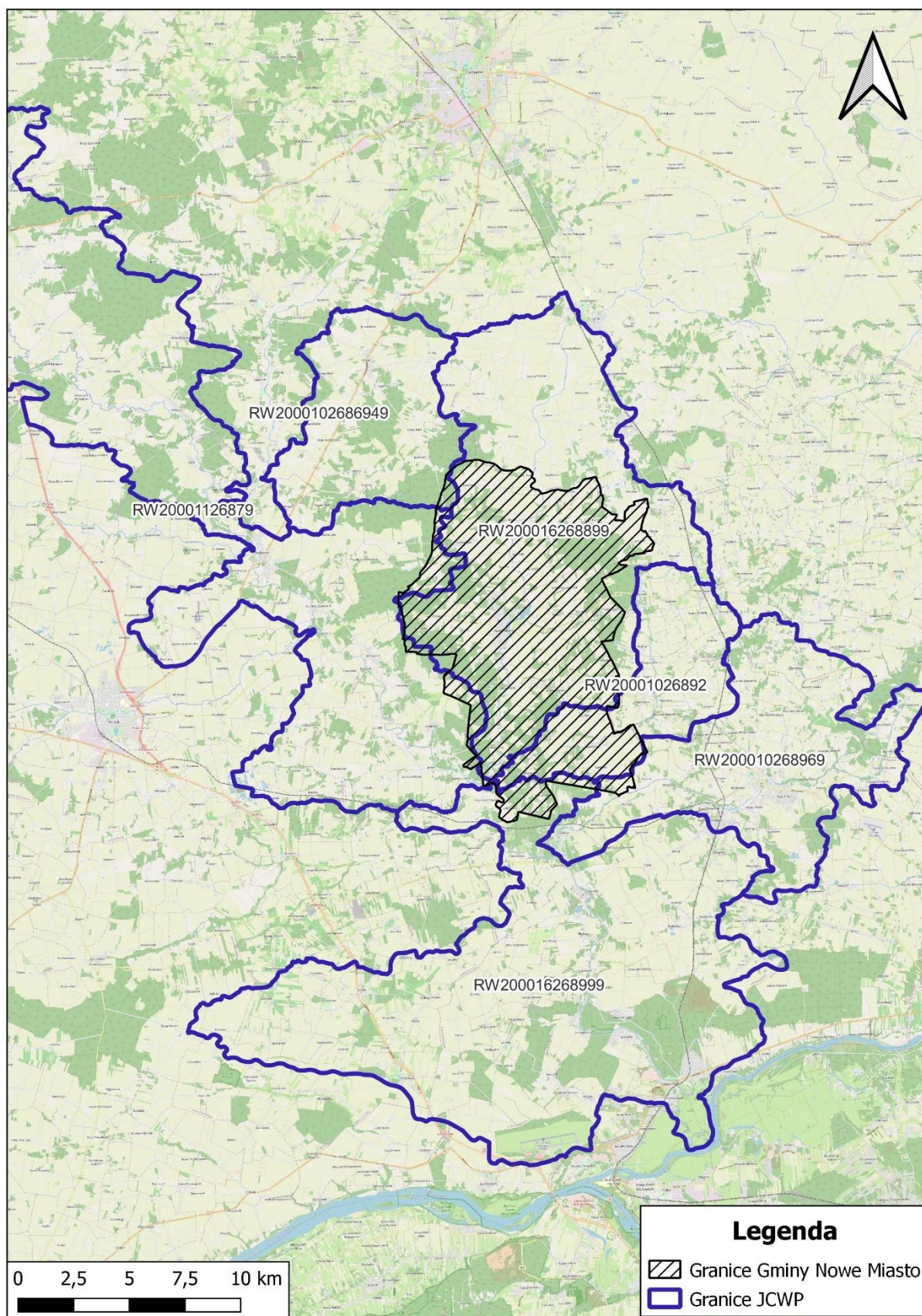
²⁴ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Nowe Miasto

Sieć hydrograficzną gminy Nowe Miasto uzupełniają rowy melioracyjne, odwadniające użytki zielone podczas największych wezbrań, tj. wiosennego topnienia śniegu i gwałtownych, o dużej intensywności opadów atmosferycznych. Do zasobów wodnych gminy należą również niewielkie, układające się w kształcie niecek, zagłębienia bezodpływowe, występujące w południowo-wschodniej i środkowej części gminy²⁵.

Głównym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę podziemną jest najbardziej zasobny, najłatwiej odnawialny i występujący na najmniejszej głębokości czwartorzędowy poziom wodonośny. Są to wody związane z występowaniem na zmiennej głębokości od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów międzymorenowych piasków i żwirów. Największy zasięg ma wodociąg bazujący na ujęciu i stacji uzdatniania wody o wydajności 81 m³/dobę w Gościminie Wielkim, zaopatrujący w wodę większą część gminy. Ujęcie wody wraz ze stacją uzdatniania zlokalizowane w miejscowości gminnej służy dla zaopatrzenia w wodę wsi: Kadłubówka, Miszewo Wielkie oraz części Nowego Miasta. Z ujęcia wody w Cieksynie w gminie Nasielsk zaopatrywani w wodę są mieszkańcy wsi: Gawłowo, Gawłówek, Zakobiel, Tomaszewo, Żołędowo, Popielżyn Dolny, Aleksandria, Rostki i Nowosiółki, natomiast z ujęcia wody w Klukówku (gmina Świercze) woda doprowadzana jest do wsi Adamowo położonej w środkowo-wschodniej części gminy Nowe Miasto²⁶.

²⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasto

²⁶ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasto

Rysunek 4. Zlewnie Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na tle Gminy Nowe Miasto
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KZGW

Dnia 17 lutego 2023 r. weszła w życie „II aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”. Gmina Nowe Miasto leży w granicach 6 zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP), którymi są:

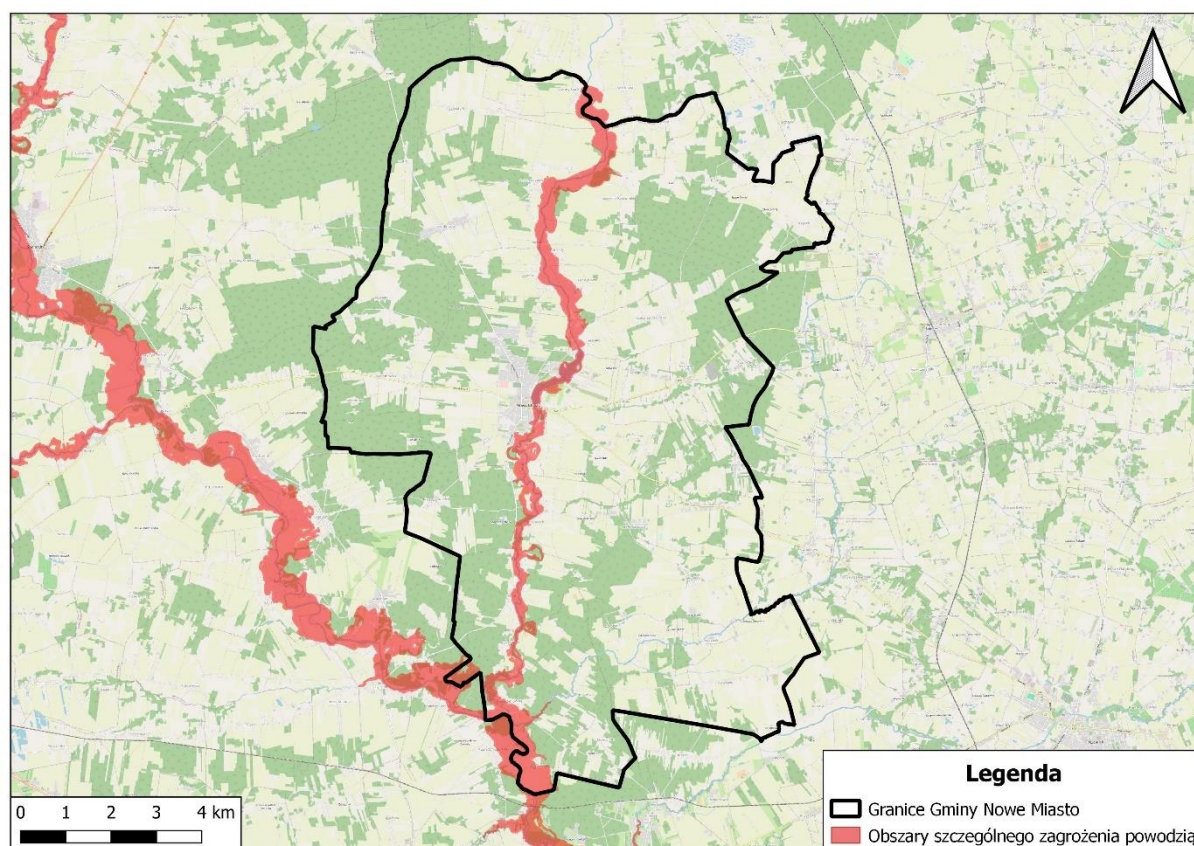
- RW20001126879 Wkra od Mławki do Sony,
- RW200016268899 Sona od Dopływu spod Kraszewa do ujścia,
- RW2000102686949 Dopływ spod Żoch,
- RW20001026892 Turka,
- RW200010268969 Nasielna,
- RW200016268999 Wkra od Sony do ujścia.

Do najważniejszych źródeł zanieczyszczeń wód powierzchniowych na terenie Gminy Nowe Miasto należą: spływy obszarowe z terenów rolnych, odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych (głównie komunalnych), przeięki z nieszczelnych szamb, czy występowanie dzikich wysypisk.

Powódź to jedno z najczęściej występujących zagrożeń naturalnych, będącym zjawiskiem przyrodniczym o charakterze ekstremalnym, często gwałtownym, występującym nieregularnie. Powódź definiowana jest jako „czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbrania wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych”.

Na terenie gm. Nowe Miasto znajdują się obszary szczególnego zagrożenia powodzią wzdłuż rzeki Sony (głównie w miejscowości Popielżyn Dolny i Żołędowo), na których zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe²⁷.

²⁷ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasto

Rysunek 5. Mapa zagrożenia powodziowego Gminy Nowe Miasto

Źródło: Opracowanie własne

5.2.2. WODY PODZIEMNE

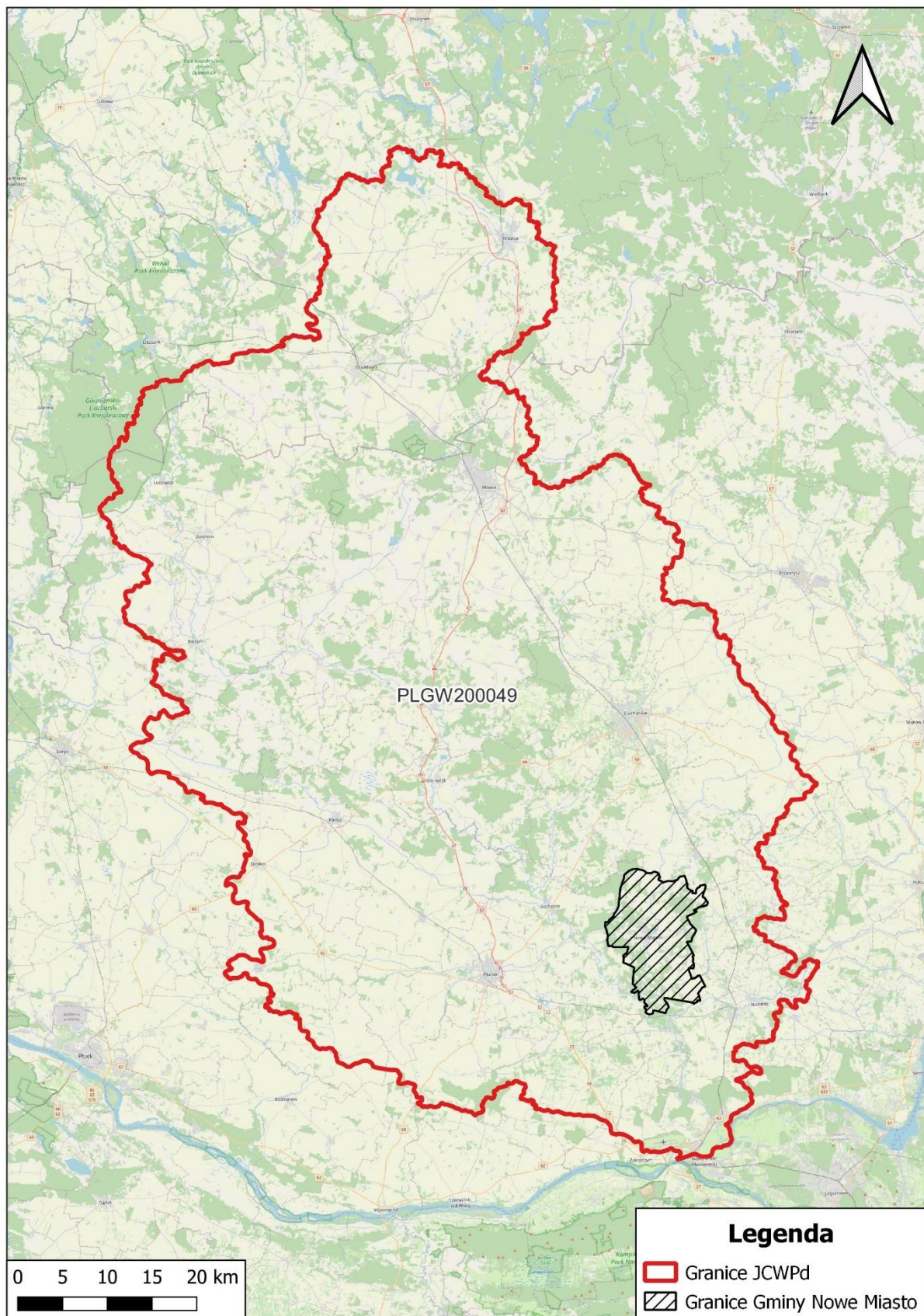
W ramach prac nad przygotowaniem drugiej aktualizacji Planów gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy (3 cykl planistyczny) państwowa służba hydrogeologiczna przeprowadziła przegląd granic JCWPd oraz aktualizację ich. Opracowano podział na 174 JCWPd, który będzie obowiązywał w latach 2022-2027. Jest on oparty na podziale na 172 jednostki obowiązującym w latach 2016-2021. Gmina Nowe Miasto położona jest w obszarze jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 49 (kod PLGW200049)²⁸.

²⁸ Państwowy Instytut Geologiczny - Jednolite Części Wód Podziemnych w podziale obowiązującym na lata 2022-2027

Tabela 6. Charakterystyka JCWPd nr 49

JCWPd nr 49		
Powierzchnia (km ²)		5353.97
Region Wodny		Środkowej Wisły
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania	(tys. m ³ /rok)	94754.00
	%	29
Ocena stanu	Stan ilościowy	dobry
	Stan chemiczny	dobry
	Ogólna ocena stanu JCWPd	dobry
	Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych	niezagrożona

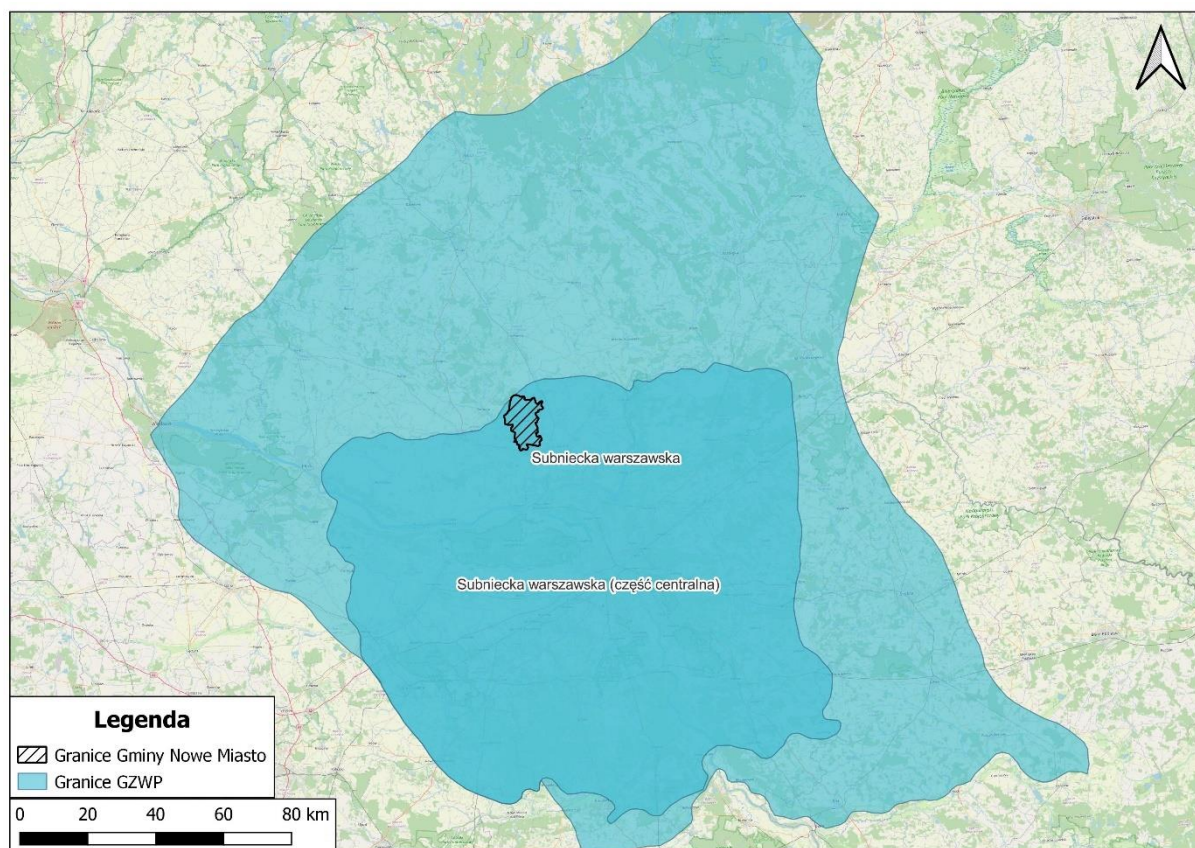
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Służby Hydrologicznej

Rysunek 6. Jednolite Części Wód Podziemnych na tle Gminy Nowe Miasto

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowy Instytut Badawczy

Ponadto gmina znajduje się na obszarze głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 2151, Subniecka warszawska (część centralna)” oraz nr 215 „subniecka warszawska”.

Rysunek 7. Położenie Gminy Nowe Miasto na tle GZWP

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowy Instytut Badawczy

5.2.3. SUSZE

Zgodnie z definicją susza jest to długotrwały okres, podczas którego nie występują opady atmosferyczne lub ich występowanie jest nieznaczne w ujęciu długookresowym. Najczęściej występuje w okresie letnim. Zjawisko suszy może w konsekwencji powodować przesuszenie gleby, zmniejszenie lub całkowite zniszczenie upraw roślinnych, a także zwiększone prawdopodobieństwo pożarów. Suszą określa się nie tylko występowanie zjawisk ekstremalnych, ale wszystkie sytuacje, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego obszaru²⁹. Wyróżnia się suszę atmosferyczną, hydrogeologiczną, rolniczą oraz hydrologiczną.

²⁹ Na podstawie strony internetowej: <https://www.teraz-srodowisko.pl/>

Na obszarze Gminy Nowe Miasto łączne zagrożenie występowaniem suszy jest na ogół silne. Obszar gminy jest narażony na cztery typy suszy, są to:

- Zagrożenie suszą atmosferyczną - silnie zagrożony,
- Zagrożenie suszą hydrogeologiczną - słabo zagrożony,
- Zagrożenie suszą rolniczą - ekstremalnie zagrożony,
- Zagrożenie suszą hydrologiczną - umiarkowanie zagrożony.³⁰

5.2.4. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

- stosowanie mechanizmów ekonomicznych w celu regulowania popytu na wodę – np. odpowiednio dobranych opłat za wodę,
- wprowadzanie nowych technologii ograniczających zużycie wody,
- zwiększanie pojemności obiektów „małej” i „dużej” retencji,
- konserwacja urządzeń melioracyjnych.

NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

- rozwój systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń.

DZIAŁANIA EDUKACYJNE

- edukacja mieszkańców w zakresie racjonalnego wykorzystywania zasobów wodnych, w tym upowszechnianie retencjonowania wód opadowych i wykorzystywania jej do nawadniania ogrodów przydomowych,
- zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie jakości wód powierzchniowych i podziemnych w kontekście turystycznego wykorzystania regionu.

MONITORING ŚRODOWISKA

- monitoring wód powierzchniowych realizuje GIOŚ. Wykonawcą monitoringu wód podziemnych (chemicznego i ilościowego) jest Państwowa Służba Hydrogeologiczna. Lokalny system monitoringu wód uzupełnia system monitorowania stanu sieci wodociągowej i wody ujmowanej na cele komunalne.

5.2.5. PODSUMOWANIE

Gmina Nowe Miasto położona jest w dorzeczu Sony - lewobrzeżnego dopływu rzeki Wkry. Głównymi rzekami gminy są Sona, Tatarka oraz Turka. Sieć hydrograficzną gminy uzupełniają: zalew oraz sieć rowów melioracyjnych. Wody podziemne na terenie gminy mają duże znaczenie, ponieważ stanowią źródło zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną. (JCWPd) nr 49 (kod PLGW200049). Poziom zagrożenie występowaniem susz na terenie gminy jest silny.

³⁰ Na podstawie Bazy WMS Wód Polskich

5.2.6. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY (S)	SŁABE STRONY (W)
- wystarczające zasoby wód podziemnych, - dobrze zasoby wód powierzchniowych.	- zaburzenie stosunków wodnych, - występowanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, - wysoki poziom zagrożenia występowaniem susz.
SZANSE (O)	ZAGROŻENIA (T)
- przeciwdziałanie zmianie stosunków wodnych - określenie map zagrożeń powodziowego (MZP) oraz map ryzyka powodziowego (MRP) - znaczące nakłady na inwestycję związane z ochroną przeciwpowodziową.	- niska świadomość ekologiczna społeczeństwa w zakresie gospodarowania wodami, - dopływ zanieczyszczeń spoza gminy, - stosowanie nawozów chemicznych, w miejscach, gdzie wody gruntowe zalegają płytko pod powierzchnią.

5.3. GLEBY

Obszar gminy Nowe Miasto położony jest w obrębie Niecki Mazowieckiej, która charakteryzuje się zaleganiem osadów trzeciorzędowych na obszarze sfałdowanym podłożu kredowym, natomiast powyżej leży pokrywa osadów czwartorzędowych, głównie plejstocénskich, w dolinach zalegają utwory holocénskie.

Zarówno utwory trzeciorzędowe, jak również najstarsze kredy dolnej ze względu na znaczną głębokość zalegania nie tworzą na terenie gminy wychodni. Obszar gminy pokryty jest utworami czwartorzędowymi, tworzącymi naprzemianległe warstwy o zróżnicowanej miąższości i przestrzennym rozmieszczeniu. Największe powierzchnie pokrywają osady plejstocénskie wykształcone w postaci piasków akumulacji rzecznotodowcowej o miąższości kilku metrów oraz gliny morenowe o miąższości kilkunastu metrów. Mniejsze powierzchnie zajmują utwory zastoiskowe (iły i mułki o miąższości kilku metrów) odsłaniające się między innymi nad Soną oraz w rejonie Latonic (głównie piaski zastoiskowe). Płatami występują również utwory morenowe (gliny, piaski i żwiry) we wschodniej części gminy. W rejonie Gawłowa, między Nasielną i Turką występują iły pliocénskie³¹.

Na terenie gminy dominują gleby brunatne wylugowane, wytworzone z piasków luźnych, piasków słabo gliniastych lub gliniastych na podłożu piasków. Są to gleby ubogie w składniki pokarmowe, łatwe do uprawy, ale o niskiej i średniej przydatności rolniczej. Gleby

³¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasto

pseudobielicowe występują głównie na terenach płaskich. Wytworzone zostały z glin lub piasków naglinowych podścielonych gliną. Posiadają dobrze wykształcony poziom próchniczny i są nadmiernie uwilgotnione. Miejscowo na niewielkich arealach występują płaty gleb zaliczane do czarnych ziem właściwych. W dolinie rzek niewielkie powierzchnie zajmują mady oraz gleby murszowe na piaskach oraz torfy (powstałe na siedliskach pobagiennych)³².

W gminie Nowe Miasto występuje siedem kompleksów glebowo-rolniczych charakterystycznych dla terenów nizinnych. Przeważają gleby zaliczane do kompleksu 6-go żytniego słabego i 7-go żytniego bardzo słabego³³.

Tabela 7. Struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Nowe Miasto

Użytkowanie gruntów	Powierzchnia [ha]
grunty ogółem	5 951,14
użytki rolne ogółem	4 659,95
użytki rolne w dobrej kulturze	4 583,96
pod zasiewami	3 452,46
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	95,23
uprawy trwałe	31,13
łąki trwałe	862,49
pastwiska trwałe	137,02
pozostałe użytki rolne	75,99
las i grunty leśne	949,91
pozostałe grunty	341,28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W strukturze gruntów ornych dominują gleby klasy bonitacyjnej V (36% ogółu gruntów ornych) oraz VI (30,3%). Na terenie gminy brak jest gruntów I klasy, a II oraz III występuje w znikomym procencie. W układzie przestrzennym gminy najkorzystniejsza dla rolnictwa struktura gruntów ornych występuje w rejonie wsi Gawłowo (ok. 77% to kl. III-IV) oraz w rejonie wsi Anielin, Belin, Miszewo B., Modzele, Czarnoty, Nowe Miasto Folwark, Rostki, Zakobiel, Gawłówek, gdzie klasa III-IV stanowi ok. 50-60% gruntów³⁴.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie zgodnie z zapisami Ustawy *Prawo Ochrony Środowiska* prowadzi „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski” w ramach

³² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasto

³³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasto

³⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasto

Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Monitoring chemizmu gleb ornych Polski jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych są pobierane próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Monitoring realizowany jest przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Na terenie Gminy Nowe Miasto nie znajduje się punkt monitoringu gleb w ramach „Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski”.

5.3.1. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
– podejmowanie prac zmniejszających nadmierne zagrożenie erozją, np. wsiewki poplonowe, międzyplony ścierniskowe, – stosowanie zalesień na terenach zniszczonych i obszarach niewykorzystanych rolniczo, gruntach rolnych o niskiej przydatności dla rolnictwa i podatnych na degradację – rozwój systemów małej retencji oraz przeciwdziałanie nadmiernej erozji wodnej na terenach nizinnych na obszarach leśnych.
NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA
– stosowanie głównie nawozów naturalnych oraz racjonalne stosowanie nawozów sztucznych oraz środków ochrony roślin, – zapobieganie zanieczyszczeniu ze źródeł komunalnych – ograniczenie ilości odpadów i właściwa gospodarka, – ograniczenie przemysłowych źródeł zanieczyszczenia gleb poprzez stosowanie nowoczesnych technologii przyjaznych środowisku oraz właściwą gospodarkę odpadami poprodukcyjnymi, – komunikacja i transport samochodowy.
DZIAŁANIA EDUKACYJNE
– prowadzenie działań edukacyjnych dla rolników w zakresie: promowania rolnictwa ekologicznego i integrowanego, zapobiegania zanieczyszczeniom gleb środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi, ochrony gleb przed erozją i zakwaszeniem.
MONITORING ŚRODOWISKA
– w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzony jest monitoring chemizmu gleb ornych. Monitoring gleb obejmuje badanie zmian jakości gleb użytkowanych rolniczo. Są one jednak prowadzone z bardzo małą częstotliwością i wybiórczo, – Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza systematycznie prowadzi badania gleb pod kątem: odczynu pH, potrzeb wapnowania oraz zawartości w makroelementy: fosfor, potas i magnez.

5.3.2. PODSUMOWANIE

Gmina Nowe Miasto cechuje się niskim stopniem uprzemysłowienia i urbanizacji. Na terenie gminy dominują gleby brunatne wylugowane, wytworzone z piasków luźnych, piasków słabo gliniastych lub gliniastych na podłożu piasków. W strukturze gruntów ornych dominują gleby klasy bonitacyjnej V (36% ogółu gruntów ornych) oraz VI (30,3%).

5.3.3. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY (S)	SŁABE STRONY (W)
– brak silnie oddziałującego na środowisko przemysłu.	– brak punktu monitoringu gleb na terenie gminy, – większość terenu gminy pokryta przez gleby średniej i słabej jakości.
SZANSE (O)	ZAGROŻENIA (T)
– rozwój rolnictwa ekologicznego, – systematyczna kontrola jakości gleb, – zalesienie gleb o niskim potencjale rolnym.	– niewłaściwe stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin w rolnictwie, – zakwaszenie gleb i ich zubożenie, – degradacja gleb.

5.4. ZASOBY GEOLOGICZNE

Złoża surowców przedstawiają naturalne skupienia kopalin, których wydobycie może przynieść korzyść gospodarczą. Są rozmieszczone nierównomiernie w przyrodzie, a ich występowanie i możliwość wykorzystania zależą w dużej mierze od budowy geologicznej.

Gmina Nowe Miasto jest stosunkowo mało zasobna w surowce mineralne. Zgodnie z bazą danych Państwowego Instytutu Geologicznego, na terenie gminy znajduje się aktualnie pięć udokumentowanych złóż surowców mineralnych. Jedynymi surowcami mineralnymi wydobywanymi na terenie gminy były piaski i żwiry (wydobycia zaniechano)³⁵.

Stan zasobów kopalin, a także strukturę ich rozpoznania oraz stopień zagospodarowania, według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Bilans zasobów złóż kopalin w Gminie Nowe Miasto

Lp.	Nazwa złoża	Kopalina	Stan zagospodod. złoża	Zasoby geologiczne [tys. ton]	Zasoby przemysłowe [tys. ton]	Wydobycie [tys. ton]
1	Szczawin		Z	268	-	-

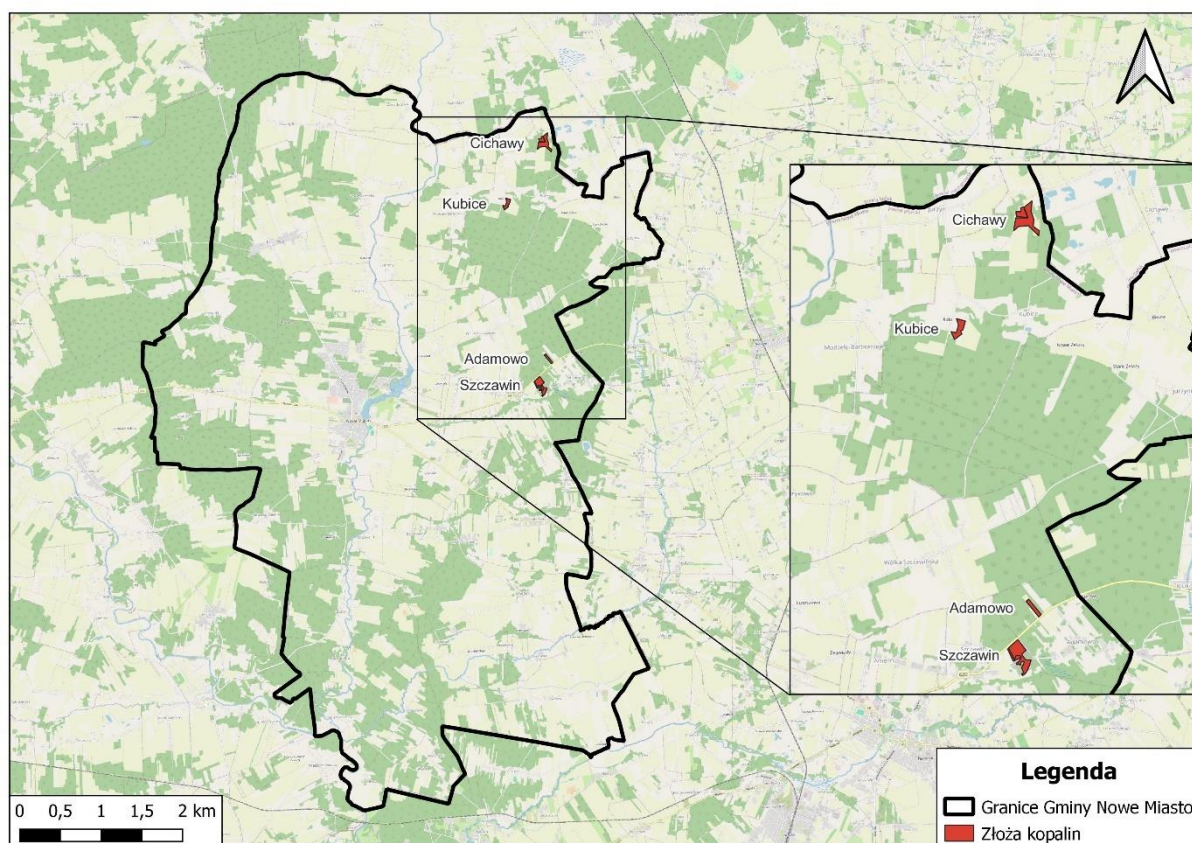
³⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasto

Lp.	Nazwa złoża	Kopalina	Stan zagospodod. złoża	Zasoby geologiczne [tys. ton]	Zasoby przemysłowe [tys. ton]	Wydobycie [tys. ton]
2	Adamowo	piaski i żwiry	T	6	-	-
3	Kubice		Z	145	-	-
4	Kubice II		R	220	-	-
5	Cichawy		Z	670	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego

Skróty literowe dotyczące stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

- R - złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C1, a w przypadku ropy i gazu – w kat. A + B)
- Z – złożo, z którego wydobyte zostało zaniechane
- T – złożo zagospodarowane, eksploatowane okresowo³⁶.

Rysunek 8. Złozha kopalnin na tle Gminy Nowe Miasto

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego

³⁶ Bilans Zasobów Złozha Kopalnin w Polsce wg stanu na 31 XII 2021 r., PIG PIB

5.4.1. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
– uwzględnianie w dokumentach planistycznych informacji o złożach kopalin.
NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA
– odpowiednie zabezpieczanie powierzchni ziemi w związku z ewentualną eksploatacją kopalń odkrywkowych, których działalność prowadzić będzie do zmiany stosunków wodnych.
DZIAŁANIA EDUKACYJNE
– prowadzenie działań mających na celu informowanie społeczeństwa zarówno o korzyściach płynących z wykorzystania poszczególnych rodzajów złóż, jak i o zagrożeniach dla ludzi i środowiska z tym związanych.
MONITORING ŚRODOWISKA
– zarządzający kopalinami jest obowiązany podejmować środki niezbędne do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych, sukcesywnie prowadzić rekultywację terenów poeksploatacyjnych oraz przywracać do właściwego stanu inne elementy przyrodnicze.

5.4.2. PODSUMOWANIE

Teren Gminy Nowe Miasto jest stosunkowo mało zasobny w złoża kruszyw naturalnych, a ich złoża nie są obecnie eksploatowane. Jedynymi surowcami mineralnym znajdującymi się na terenie gminy są piaski i żwiry.

5.4.3. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY (S)	SŁABE STRONY (W)
– możliwość pozyskania surowca na potrzeby własne gminy, – udokumentowane złoża kopalin.	– trwałe przekształcenie powierzchni ziemi, – wysokie koszty wydobycia kopalin.
SZANSE (O)	ZAGROŻENIA (T)
– możliwość zagospodarowania terenów, na których wydobycie zostało zaniechane.	– degradacja obszarów, na których wydobywane mogą być złoża kopalin.

5.5. ZASOBY PRZYRODNICZE

Gmina Nowe Miasto położona jest na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie, w całości na terenie Nadleśnictwa Płońsk. Na obszarze gminy funkcjonują

leśnictwa Nasielsk, Modzele, Kuchary, Paryż³⁷. Skład gatunkowy lasów, wynika z rodzaju siedliska (na które decydujący wpływ ma rodzaj występujących gleb i obecność cieków wodnych), a także z panujących warunków klimatycznych.

Lasy na terenie Gminy Nowe Miasto zajmują powierzchnię 3 386,66 ha. Lesistość gminy wynosi 28,7 %, co stanowi wartość poniżej średniej kraju (29,6%). Lasy publiczne stanowią 39,68 % powierzchni lasów, resztę natomiast stanowią lasy prywatne³⁸.

Tabela 9. Struktura lasów na terenie Gminy Nowe Miasto

Sposób użytkowania gleb	Powierzchnia [ha]
Lasy publiczne ogółem:	1 343,66
Lasy publiczne Skarbu Państwa	1 341,94
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	1 339,36
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	2,58
Lasy publiczne gminne	1,50
Lasy prywatne ogółem	2 043,00
łącznie	3 386,66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

5.5.1. FORMY OCHRONY PRZYRODY

5.5.1.1. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych³⁹.

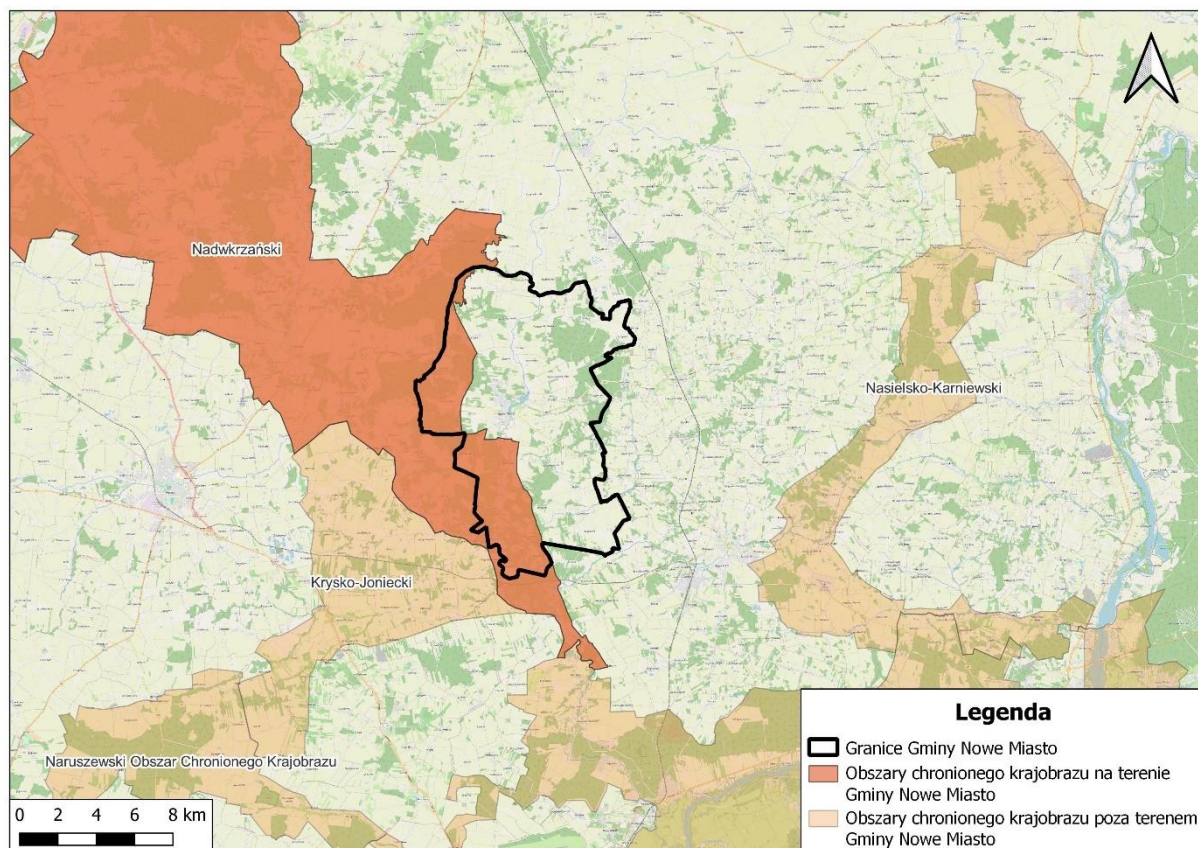
Teren Gminy Nowe Miasto położony jest w zasięgu Nadwkrzańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który zajmuje 97 910,4 ha. Został ustanowiony Uchwałą Nr 59/X/90 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Ciechanowie z dnia 23 kwietnia 1990 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa ciechanowskiego. Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest na terenie Wysoczyzny

³⁷ Bank Danych o Lasach

³⁸ Bank danych lokalnych GUS

³⁹ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Ciechanowskiej, Doliny rzeki Wkry oraz Niziny Mazowieckiej. Jest to obszar o charakterze wybitnie rolniczym, z nielicznymi lasami i zardzewiami. Cenniejsze fragmenty lasów są chronione w rezerwatach, m.in: Dziektarzewo i Gołuska Kępa - gdzie chronione są fragmenty lasu mieszanego porastającego skarpę rzeki Wkry. Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu, obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Rysunek 9. Położenie Gminy Nowe Miasto na tle Obszarów Chronionego Krajobrazu

Źródło: Opracowanie własne

5.5.1.2. POMNIKI PRZYRODY

Pomnikiem przyrody jest obiekt chroniony prawnie stanowiący twór przyrody żywej (pomnik przyrody ożywionej) lub nieożywionej (pomnik przyrody nieożywionej), bądź ich zespoły, charakteryzujące się niepowtarzalnymi wartościami naukowymi, krajobrazowymi, historyczno - pamiątkowymi, kulturowymi lub estetycznymi.

Na terenie Gminy Nowe Miasto zgodnie z Centralnym Rejestrem Ochrony Przyrody występuje 8 pomników przyrody⁴⁰.

⁴⁰ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

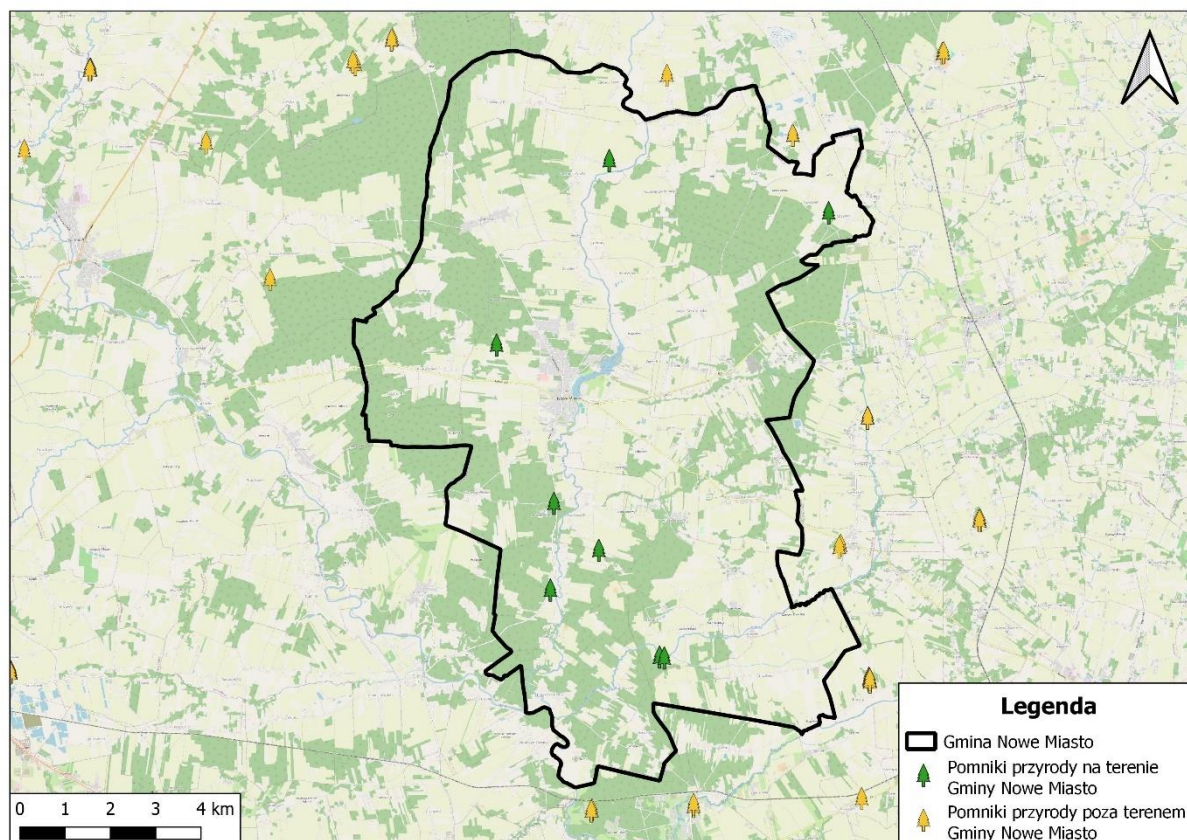
Tabela 10. Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Nowe Miasto

Lp.	Rodzaj tworu	Forma	Gatunek	Lokalizacja	Data ustanowienia
1	drzewo	jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - Quercus robur	przy drodze powiatowej Nr ewid. 217 / teren lasu	1973-11-10
2	drzewo	jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - Quercus robur	przy drodze powiatowej Nr ewid. 299	1974-06-10
3	głaz	jednoobiektowy	głaz narzutowy	Przy lesie	1979-04-26
4	drzewo	jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - Quercus robur	Na terenie parku	1973-11-10
5	drzewa	wieloobiektowy	Dąb szypułkowy - Quercus robur	na skarpie nad rzeczką Turką na nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów wsi Zakobiel numerem 106	1987-01-15
6	drzewo	jednoobiektowy	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	na granicy działki i drogi gminnej Nr 246	1987-01-15
7	drzewo	jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - Quercus robur	na granicy działek Nr 154 w miejscowości Miszewo B. i Nr 222 położonej w miejscowości Grabie	1988-01-14
8	drzewo	jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - Quercus robur	Na terenie parku, dz. 324/4	2008-09-22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych DGOŚ oraz Urzędu Gminy Nowe Miasto

Ustanowienie ww. pomników przyrody nastąpiło na podstawie Rozporządzenia Nr 40 Wojewody Mazowieckiego z dnia 18 sierpnia 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu płońskiego. Nadzór nad pomnikami przyrody, które zostały określone w załączniku do rozporządzenia, sprawuje Wojewoda Mazowiecki⁴¹.

⁴¹ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

Rysunek 10. Pomniki przyrody na tle Gminy Nowe Miasto

Źródło: Opracowanie własne

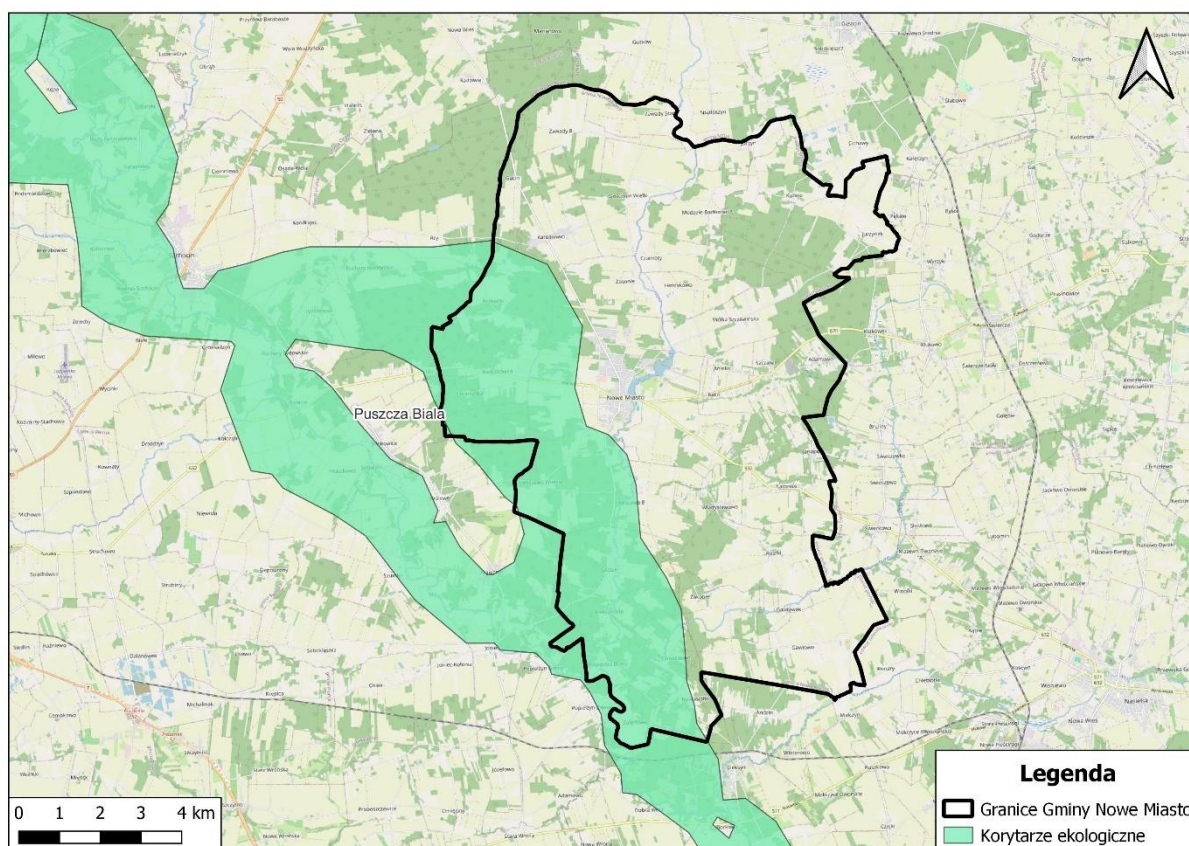
5.5.1.3. KORYTARZE EKOLOGICZNE

Zgodnie z polskim prawodawstwem, według ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*, korytarz ekologiczny to obszar umożliwiający migrację zwierząt, roślin lub grzybów.

Dla całego obszaru Polski opracowano sieć korytarzy ekologicznych, która obejmuje korytarze główne (o znaczeniu międzynarodowym, a nawet kontynentalnym) oraz uzupełniające je korytarze krajowe i lokalne⁴².

Przez teren Gminy Nowe Miasto przebiega korytarz ekologiczny Puszcza Biała.

⁴² Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Rysunek 11. Granice Gminy Nowe Miasto na tle korytarzy ekologicznych
Źródło: Opracowanie własne

5.5.2. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

- ochrona struktur przyrodniczych, zachowanie spójności i drożności sieci ekologicznej,
- prowadzenie regulacji mikroklimatu poprzez zalesienia, zadrzewienia śródpolne, zieleń na terenach zabudowanych.

NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

- lasy narażone są na anomalie pogodowe - okresowo występujące susze, huraganowe wiatry oraz pożary,
- eliminowanie obcych gatunków roślin i zwierząt zagrażających rodzimym gatunkom.

DZIAŁANIA EDUKACYJNE

- Prowadzenie szeroko pojętej edukacji w m. in. zakresie: roli zjawisk przyrodniczych w procesie zmian klimatycznych, presji turystycznej wywieranej na obszary o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych oraz w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego, szkolenia i wsparcia rolników we wdrażaniu programów rolno-środowiskowych, turystyki związanej z gospodarką leśną, łowiectwem, turystyki ekologicznej i rowerowej, roli lasów i ich ochrony przed suszą i pożarami,
- funkcję edukacyjną pełnią także szlaki turystyczne i ścieżki edukacyjne.

MONITORING ŚRODOWISKA

- współpraca z instytucjami ochrony środowiska w ramach Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego, którego zadaniem jest prowadzenie obserwacji możliwie jak największej liczby elementów środowiska przyrodniczego, w oparciu o planowe, zorganizowane badania stacjonarne.
- monitoring lasów włączono do Państwowego Monitoringu Środowiska koordynowanego przez Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska i obejmuje m.in.: uszkodzenia lasów, zagrożenia pożarowe i występowanie szkodników owadzych w lasach.

5.5.3. PODSUMOWANIE

Lasy stanowią siedlisko dla większości dzikich gatunków roślin i zwierząt. Pełnią więc nie tylko istotną funkcję ekologiczną (także ze względu na ich wpływ na klimat), ale także gospodarczą i społeczną. Lesistość Gminy Nowe Miasto wynosi 28,7 % co jest wartością poniżej przeciętnej w skali kraju (29,6%). Istotnym zadaniem dla właścicieli nieruchomości gruntowych powinno być zalesianie ziem nieużytkowanych lub użytkowanych w nieefektywny sposób. Na obszarze gminy znajdują się formy ochrony przyrody. Należy uznać, że zróżnicowane i często unikatowe zasoby przyrodnicze Gminy Nowe Miasto są dobrze chronione, a dodatkowo zwiększają atrakcyjność turystyczną regionu.

5.5.4. ANALIZA SWOT

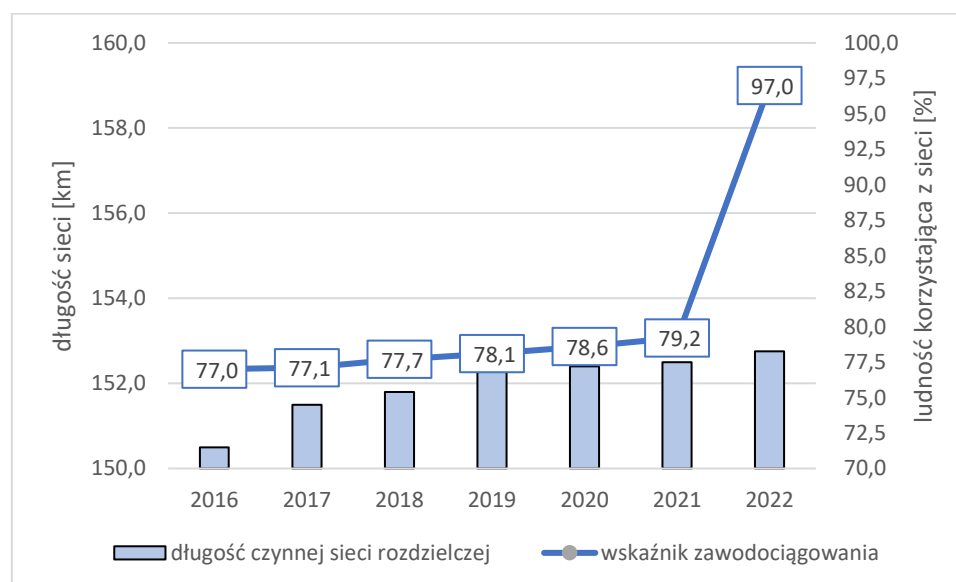
MOCNE STRONY (S)	SŁABE STRONY (W)
– występowanie form ochrony przyrody na terenie gminy, – wysokie walory turystyczno-wypoczynkowe, a także naukowo-badawcze, – dobrze chronione zasoby przyrodnicze gminy.	– przekształcenie środowiska związane z działalnością człowieka, – systematyczny wzrost ruchu drogowego utrudniającego migrację zwierzętom.

SZANSE (O)	ZAGROŻENIA (T)
- wzrost świadomości społeczeństwa dotyczący ochrony przyrody, - promowanie rozwoju turystyki zrównoważonej i ekologicznej, - wykonywanie odpowiednich zabiegów umożliwiających utrzymania dobrego stanu drzewostanów leśnych, - wprowadzenie do zalesień domieszek innych gatunków drzew (liściaste).	- czasochłonne procedury oceny oddziaływania na środowisko w projektach inwestycyjnych, - wzrost natężenia ruchu powodujący zwiększoną śmiertelność zwierząt i pogorszający warunki ich migracji, - zaśmiecanie, niszczenie infrastruktury, zbieractwo runa leśnego, dewastacje lasów, - gradacje owadów, - utrata terenów atrakcyjnych przyrodniczo poprzez chaos inwestycyjny, - nieracjonalna gospodarka leśna, - zanieczyszczenia ze środków transportu, - niedostateczne finansowanie form ochrony przyrody.

5.6. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

5.6.1. SIĘĆ WODOCIĄGOWA

Na terenie Gminy Nowe Miasto rozdzielcza sieć wodociągowa wynosi 152,75 km, natomiast procent mieszkańców korzystający z sieci wodociągowej wynosi 97%⁴³. Proces zmian na przestrzeni lat przedstawia poniższy wykres.

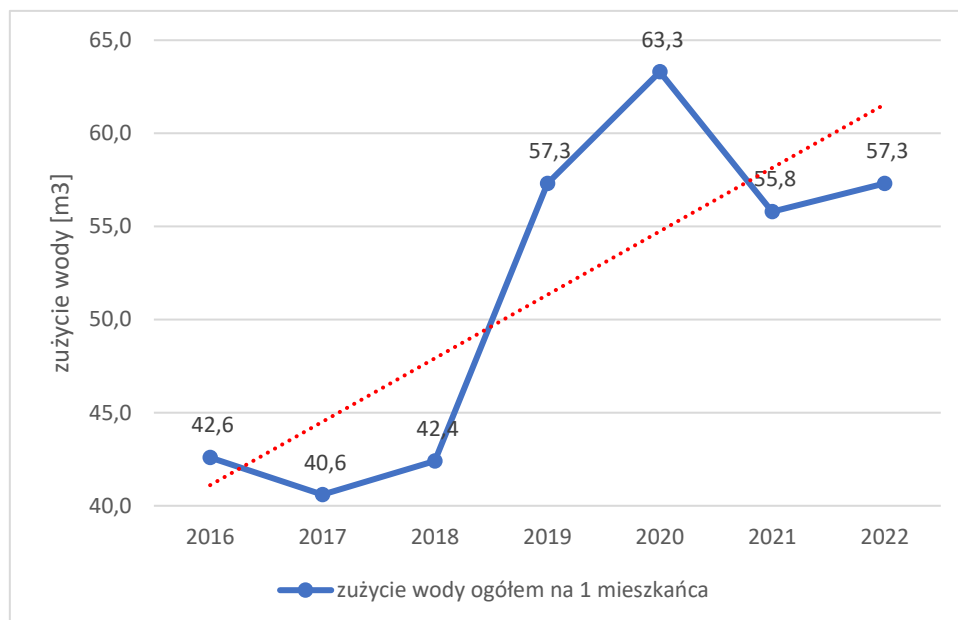

Wykres 6. Długość sieci wodociągowej rozdzielczej i wskaźnik zwodociągowania Gminy Nowe Miasto w latach 2016-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

⁴³ Urząd Gminy Nowe Miasto

Zużycie wody przez gospodarstwa domowe na jednego mieszkańca na terenie Gminy Nowe Miasto w 2022 r. wyniosło 57,3 m³ i jak pokazuje poniższy wykres – od 2019 zużycie wody utrzymuje stosunkowo wysoki poziom⁴⁴.

Wykres 7. Zużycie wody ogółem na 1 mieszkańca w m³ Gminy Nowe Miasto w latach 2016–2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pozostałe parametry sieci wodociągowej na terenie Gminy Nowe Miasto zostały przedstawiona w tabeli poniżej.

Tabela 11. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy Nowe Miasto w latach 2016-2021

Lp.	Parametr	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Sieć rozdzielcza na 100 km ²	km	127,7	128,6	128,8	129,3	129,3	129,4	129,4
2	Ilość przyłączy	szt.	1 595	1 603	1 651	1 684	1 725	1 775	1 817
3	Liczba mieszkańców korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	3 602	3 615	3 654	3 637	3 613	3 627	3 655
4	Woda dostarczana gospodarstwom domowym	dam ³	199,6	190,4	199,2	267,1	288,9	255,1	262,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dla Gminy Nowe Miasto wydano pozwolenia wodnoprawne. Są to:

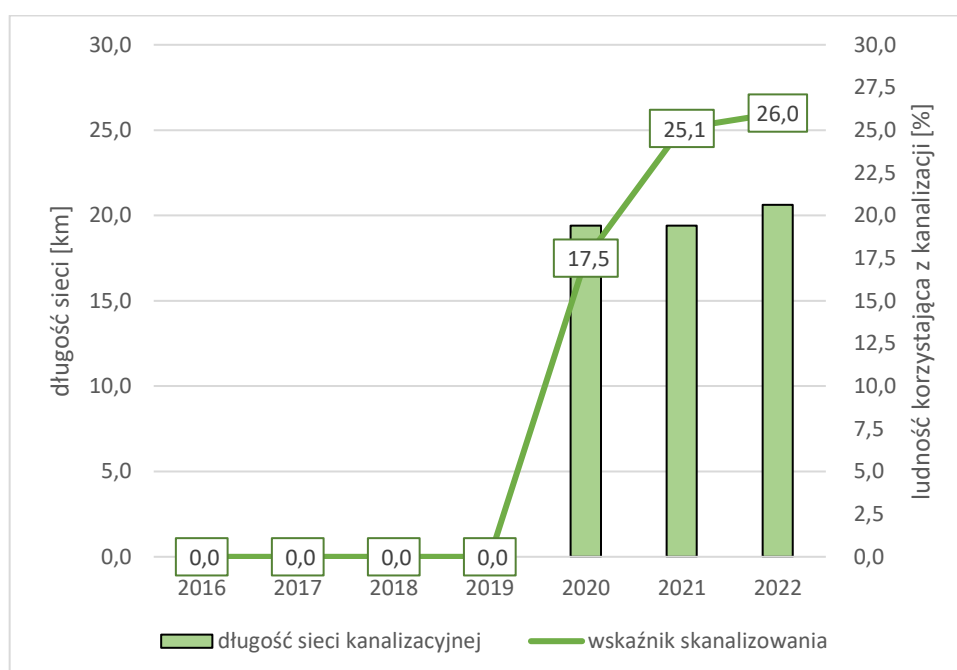
- Pozwolenie wodnoprawne na pobór wód z ujęcia w miejscowości Gościmin (Decyzja RŚ.6223-17/06 z dnia 04.07.2006 r.),

⁴⁴ Bank Danych Lokalnych, GUS

- Pozwolenie wodnoprawne na wprowadzanie do rzeki Sony wylotem brzegowym ścieków komunalnych oczyszczonych w mechaniczno - biologicznej oczyszczalni zlokalizowanej na terenie obrębu 0022 Nowe Miasto (Decyzja RŚ.6341.59.2014 z dnia 10.10.2014),
- Pozwolenie wodnoprawne na pobór wód podziemnych z gminnego ujęcia w postaci studni na terenie obrębu 0022 Nowe Miasto (Decyzja RŚ.6341.71.2016 z dnia 28.09.2016).

5.6.2. SIEĆ KANALIZACYJNA

Sieć kanalizacyjna na terenie Gminy Nowe Miasto jest słabo rozwinięta, stanowi 20,6 km i od lat pozostaje na niezmiennym poziomie, a odsetek mieszkańców mających dostęp do kanalizacji w 2022 roku wyniósł 26%⁴⁵. Długość sieci kanalizacyjnej oraz wskaźnik skanalizowania na terenie Gminy Nowe Miasto w latach 2016–2022 przedstawia poniżej wykres.

Wykres 8. Długość sieci kanalizacyjnej oraz wskaźnik skanalizowania Gminy Nowe Miasto w latach 2016–2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Gminy Nowe Miasto od 2020 roku funkcjonuje jedna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków typu BIO-PAK w miejscowości Nowe Miasto (działka nr ew. 958/1) o wydajności $Q_d=2 \times 201 \text{ m}^3/\text{d}$, działający w oparciu o nitryfikująco-denitryfikujący osad

⁴⁵ Urząd Gminy Nowe Miasto

czynny z tlenową stabilizacją osadu. Ilość mieszkańców równoważnych, które obsługuje oczyszczalnia to około 2300 RLM. Odbiornik oczyszczonych ścieków stanowi rzeka Sona (w km 9+925)⁴⁶.

Gospodarstwa, które nie korzystają z sieci kanalizacyjnej gromadzą ścieki w bezodpływowych zbiornikach na nieczystości ciekłe (szamba). Zbiorniki te są oczyszczane przez prywatne, uprawnione podmioty gospodarcze. Ich szacowana ilość kształtuje się na poziomie ok. 963. Istotnym elementem uporządkowania systemu kanalizacji na terenie Gminy Nowe Miasto jest funkcjonowanie przydomowych oczyszczalni ścieków tam, gdzie budowa kanalizacji jest ekonomicznie nieuzasadniona. Na terenie gminy ich liczba wynosi 192⁴⁷. Na terenie gminy największym problemem jest oczyszczalnia ścieków, która wymaga modernizacji oraz rozbudowa sieci kanalizacyjnej.

5.6.3. JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Ocenę stanu wód powierzchniowych (rzek, jezior, wód przejściowych i przybrzeżnych) wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód, na podstawie wyników Państwowego Monitoringu Środowiska i prezentuje poprzez ocenę stanu ekologicznego, stanu chemicznego i ocenę stanu JCWP.

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach wyników Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 z późn. zm.). Jednolite części wód powierzchniowych dzieli się na naturalne, dla których określa się stan ekologiczny i stan chemiczny oraz na sztuczne (powstałe w wyniku działalności człowieka) i silnie zmienione (ich charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka), dla których określa się potencjał ekologiczny i stan chemiczny.

Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny, jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Stan ekologiczny jednolitych części wód

⁴⁶ Urząd Gminy Nowe Miasto

⁴⁷ Urząd Gminy Nowe Miasto

powierzchniowych klasyfikuje się poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości.

Tabela 12. Stan ekologiczny jednolitych części wód

Lp.	Klasa jakości	Stan ekologiczny Potencjał ekologiczny
1	I	Bardzo dobry
2	II	Dobry
3	III	Umiarkowany
4	IV	Słaby
5	V	Zły

Źródło: opracowanie własne na podstawie GIOŚ

O przypisaniu ocenianej jednolitej części wód powierzchniowych decydują wyniki klasyfikacji poszczególnych elementów biologicznych, przy czym obowiązuje zasada, że klasa stanu/potencjału ekologicznego odpowiada klasie najgorszego elementu biologicznego.

Klasyfikacji stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych dokonuje się na podstawie analizy wyników pomiarów zanieczyszczeń chemicznych, w tym tzw. substancji priorytetowych. Podstawą analizy jest porównanie uzyskanych wyników ze środowiskowymi normami jakości.

Stan jednolitej części wód ocenia się poprzez porównanie wyników klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. Jednolita część wód może być oceniona jako będąca w „dobrym stanie”, jeśli jednocześnie jej stan/potencjał ekologiczny jest sklasyfikowany przynajmniej jako dobry, a stan chemiczny sklasyfikowany jest jako „dobry”. W pozostałych przypadkach, tj., gdy stan chemiczny jest sklasyfikowany jako „poniżej dobrego” lub stan/potencjał ekologiczny sklasyfikowano jako „umiarkowany”, „słaby”, bądź „zły”, jednolitą część wód ocenia się jako będącą w złym stanie.

Gmina Nowe Miasto leży w granicach 6 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (rys. 5):

- RW20001126879 Wkra od Mławki do Sony,
- RW200016268899 Sona od Dopływu spod Kraszewa do ujścia,
- RW2000102686949 Dopływ spod Żoch,
- RW20001026892 Turka,
- RW200010268969 Nasielna,
- RW200016268999 Wkra od Sony do ujścia.

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska właściwy organ Inspekcji Ochrony Środowiska dokonuje badania i oceny jakości wód powierzchniowych. Wyniki dla JCWP w obszarze Gminy Nowe Miasto przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Klasyfikacja stanu czystości jednolitych części wód powierzchniowych na terenie Gminy Nowe Miasto

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena
1	RW20001126879	Wkra od Mławki do Sony	umiarkowany stan ekologiczny	-	zły stan wód
2	RW200016268899	Sona od Dopływu spod Kraszewa do ujścia	umiarkowany stan ekologiczny	-	zły stan wód
3	RW2000102686949	Dopływ spod Żoch	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
4	RW20001026892	Turka	dobry stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	dobry stan wód
5	RW200010268969	Nasielna	dobry stan ekologiczny	-	-
6	RW200016268999	Wkra od Sony do ujścia	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)

5.6.4. JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń w skali kraju, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych (Program PMŚ). Monitoring wód podziemnych jest w Polsce prowadzony w sieciach: krajowej, regionalnych i lokalnych.

Oceny stanu chemicznego JCWPd w punktach badawczych dokonuje się na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2019 poz. 2148), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

Tabela 14. Stan ekologiczny jednolitych części wód

Lp.	Klasa jakości	Jakość wód
1	I	Wody bardzo dobrej jakości
2	II	Wody dobrej jakości
3	III	Wody zadowalającej jakości
4	IV	Wody niezadowalającej jakości
5	V	Wody złej jakości

Źródło: opracowanie własne na podstawie rozporządzenia.

Monitoring jakości wód podziemnych w ramach sieci krajowej realizowany był przez Państwowy Instytut Geologiczny (PIG) – Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Badania chemizmu wód podziemnych wykonywane były zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2016-2020”. Punkt pomiarowy stanu chemicznego oraz ilościowego JCWPd nr 49 prowadzony był w powiecie płońskim.

W 2019 r. ogólny stan Jednolitych Części Wód Podziemnych nr 49 oceniony został przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej jako dobry.

Analiza wyników wykazała, że ww. wody były dobrej jakości (klasa II)⁴⁸.

Położenie Gminy Nowe Miasto na tle JCWPd nr 49 przedstawia rysunek 7.

5.6.5. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
– wprowadzanie nowych technologii ograniczających zużycie wody, – uszczelnianie sieci wodociągowych – budowa sieci kanalizacyjnej – budowa biologicznej oczyszczalni ścieków, – budowa kanalizacji deszczowej.
NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA
– wzrost liczby zbiorników bezodpływowych. – brak budowy sieci kanalizacyjnej.
DZIAŁANIA EDUKACYJNE
– realizacja działań edukacyjnych (szkoleń, akcji informacyjnych, spotkań z ekspertami itp.) w zakresie prowadzenia racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej gospodarstwach domowych i w zakładach przemysłowych.
MONITORING ŚRODOWISKA
– prowadzący zakłady wodociągowe są zobowiązani do wykonania systematycznych badań jakości wody. Ponadto WIOŚ w ramach bieżącej działalności prowadzi kontrole przedsiębiorstw w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

5.6.6. PODSUMOWANIE

Sieć wodociągowa na terenie Gminy Nowe Miasto ma długość 152,75 km i korzysta z niej 97% ogółu ludności. Sieć kanalizacyjna w gminie jest słabo rozwinięta i stanowi 20,6 km. Na terenie gminy większość gospodarstw domowych posiada zbiorniki na nieczystości ciekłe

⁴⁸ Monitoring jakości wód podziemnych, 2016-2019

– aktualnie 963. Ocena jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się na terenie Gminy Nowe Miasto nie jest zadowalająca. Głównym źródłem zanieczyszczeń wód są czynniki antropogeniczne wiążące się przede wszystkim z niewłaściwym prowadzeniem działalności gospodarczo-bytowej oraz wciąż niedostateczne uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej. Nieoczyszczone ścieki odprowadzone są często do nieszczelnych szamb, stanowiąc poważne źródło zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych. Jakość wód podziemnych jest dobra (klasy II).

5.6.7. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY (S)	SŁABE STRONY (W)
– ujęcia wody skutecznie zapewniające dostawę wody dla mieszkańców gminy, – rosnąca świadomość społeczna dotycząca zachowania i ochrony zasobów wodnych.	– niezadowalający stan wód powierzchniowych, – brak rozwoju sieci kanalizacyjnej, – niski stopień zawodociągowania gminy – korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych.
SZANSE (O)	ZAGROŻENIA (T)
– dofinansowania na inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową, – rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej, – zmniejszenie liczby zbiorników bezodpływowych, – budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, – inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych.	– awarie przestarzałych bezodpływowych zbiorników (szamb) co może spowodować przedostanie się zanieczyszczeń do wód gruntowych, – brak funduszy na inwestycje związane z ochroną wód, – rozporozsiona zabudowa.

5.7. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

Gmina Nowe Miasto zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024 została zakwalifikowana do regionu zachodniego⁴⁹.

Zasady funkcjonowania gminnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi określają szczegółowo akty prawa miejscowego. Zgodnie z podjętymi uchwałami oraz prawem

⁴⁹ Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024

powszechnie obowiązującym na terenie RP, właściciele nieruchomości z terenu gminy obowiązani są zbierać odpady w sposób selektywny.

Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie Gminy Nowe Miasto realizowana jest zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu *czystości i porządku w gminach*. Zgodnie z jej zapisami podmiot odbierający odpady komunalne jest zobowiązany do przekazywania odebranych od właściciela nieruchomości niesegregowanych odpadów komunalnych bezpośrednio do instalacji komunalnej.

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację usługi odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych w 2023 roku było Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku Sp z o.o. ul Mickiewicza 4, 09-100 Płońsk wybrane w drodze przetargu nieograniczonego. Właściciele nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne mają zawarte indywidualne umowy na wywóz odpadów komunalnych⁵⁰.

Na terenie gminy nie znajduje się PSZOK. Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto właściciele nieruchomości zobowiązani byli do selektywnego zbierania i przekazywania podmiotowi odbierającemu odpady komunalne głównie następujących frakcji: papieru, metalu, tworzyw sztucznych, odpadów opakowaniowych wielomateriałowych, szkła, bioodpadów, odpadów niebezpiecznych, przeterminowanych leków i chemikaliów, odpadów niekwalifikujących się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek, zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, zużytych opon, odpadów budowlanych i rozbiórkowych z gospodarstw domowych, odpadów tekstyliów i odzieży. Odpady komunalne powstałe po wysegregowaniu frakcji odpadów, zbierane i przekazywane były oddzielnie jako niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne⁵¹.

Wyposażenie nieruchomości w pojemniki należało do obowiązku właściciela nieruchomości, natomiast worki służące do gromadzenia odpadów komunalnych zbieranych w sposób selektywny dostarczane były przez wykonawcę w ramach podpisanej umowy.

⁵⁰ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi Miasta i Gminy Nowe Miasto za rok 2023

⁵¹ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi Miasta i Gminy Nowe Miasto za rok 2023

Odbiór wszystkich odpadów, zarówno niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, jak i selektywnie zebranych odbywał się zgodnie z ustalonym harmonogramem. Odbiór selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (tworzyw sztucznych) wspomagany był przez umieszczenie pojemników siatkowych w wyznaczonych na terenie gminy miejscach łącznie 4 punktów odbioru surowców wtórnych (PET).

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto nie ma możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych⁵².

W 2023 roku niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne zebrane z terenu Gminy o kodzie 20 03 01 poddane zostały procesowi R12 w instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej w Płońsku Sp z o.o. w Zakładzie Zagospodarowania Odpadów w Poświętnem, ul. Pułtуска 5, 09-100 gmina wiejska Płońsk – łączna masa odpadów – 837,0 Mg.

Odpady ulegające biodegradacji ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów o kodzie 20 02 01 zebrane z terenu gminy w całości trafiły do instalacji komunalnej: Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku – Zakład Zagospodarowania Odpadów w Poświętnem (do kompostowni odpadów), łączna masa – 114 Mg.

Masa odpadów zawierająca frakcje ulegające biodegradacji, powstałych po sortowaniu odpadów selektywnie odebranych, przekazanych do składowania o kodzie odpadu 19 12 12 trafiła na składowisko Dalanówek 51, 09-100 Płońsk – łączna masa całego strumienia odpadów – 111,32 Mg.

Masa odpadów powstałych po sortowaniu niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych odebranych i przekazanych do składowania o kodzie odpadu 19 05 99 w ilości 248,6 Mg oraz o kodzie 19 12 12 w ilości 146,32 Mg również trafiła na składowisko Dalanówek. Natomiast do termicznego przekształcania, po sortowaniu odpadów selektywnie odebranych trafiło 39,566 Mg.

Masa odpadów powstałych po sortowaniu niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych odebranych, przekazanych do termicznego przekształcenia odpadów:

⁵² Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi Miasta i Gminy Nowe Miasto za rok 2023

- o kodzie 19 12 10 – 29,679 Mg, zostały wytworzone w instalacji NOVAGO Sp. z o.o., instalacji do mechanicznego przetwarzania odpadów (Kosiny Bartosowe 5, 06-521 Wiśniewo) zostały przekazane do termicznego przekształcenia odpadów do instalacji Lafarge Cement S.A. instalacja do produkcji klinkieru cementowego w piecach obrotowych (Małgoszcz 110, 28-366 Małgoszcz)
- o kodzie 19 12 10 – 1,279Mg zostały wytworzone w instalacji NOVAGO Sp. z o.o., instalacji do mechanicznego przetwarzania odpadów (Miączyn Duży 27, 06-550 Miączyn Duży) zostały przekazane do termicznego przekształcenia odpadów do instalacji STORA ENSO Narew Sp. z o.o., instalacja do współspalania odpadów Ostrołęka (Aleja Wojska Polskiego 21, 07-401 Ostrołęka)
- o kodzie 19 12 10 – 63,679 Mg, zostały wytworzone w instalacji NOVAGO Sp. z o.o., instalacji do mechanicznego przetwarzania odpadów (Kosiny Bartosowe 5, 06-521 Wiśniewo) zostały przekazane do termicznego przekształcenia odpadów do instalacji Cementowni Ożarów S.A. do produkcji klinkieru cementowego w piecach obrotowych (Karsy 77, 27-530 Karsy)⁵³.

Tabela 15. Ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Gminy Nowe Miasto

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów komunalnych przekazanych do zagospodarowania [Mg]
20 01 01	Papier i tektura	48,52
20 01 02	Szkło	95,72
20 01 39	Tworzywa sztuczne	104,74
20 03 01	Niesegregowane odpady komunalne	837,04
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	137,74
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,071
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	0,94
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektroniczne i elektryczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35 zawierające niebezpieczne składniki	2,18
20 01 36	Zużyte urządzenia elektroniczne i elektryczne i inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	5,40
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych	9,58
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	114,00
SUMA		1355,931

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi Miasta i Gminy Nowe Miasto za rok 2023

⁵³ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi Miasta i Gminy Nowe Miasto za rok 2023

Tabela 16. Ilości odpadów komunalnych zebranych na terenie Gminy Nowe Miasto (skup złomu)

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów komunalnych przekazanych do zagospodarowania [Mg]
15 01 04	Opakowania z metali	8,5925
17 04 01	Miedź, brąz, mosiądz	14,9740
17 04 02	Aluminium	28,9200
17 04 03	Ołów	0,2880
17 04 04	Cynk	0,2120
17 04 05	Żelazo i stal	721,9200
SUMA		1355,931

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi Miasta i Gminy Nowe Miasto za rok 2023

Odbiór odpadów zmieszanych i bioodpadów odbywa się 1 raz bądź 2 razy w miesiącu, natomiast odpady segregowane odbierane są 1 raz w miesiącu w I połowie miesiąca. Meble i odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektroniczny i elektryczny, odpady budowlane i rozbiórkowe (max. 150l), zużyte opony samochodów osobowych max. 1 komplet (opony od maszyn rolniczych, budowlanych i opony lane nie podlegają odbiorowi), odzież i tekstylia, odpady niebezpieczne takie jak: rozpuszczalniki, lampy fluorescencyjne, oleje, farby, tusze, zużyte akumulatory - odbierane były dwa razy w roku⁵⁴.

W roku 2023 Gmina Nowe Miasto osiągnęła wymagane wskaźniki w zakresie segregacji odpadów. Osiągnięte poziomy recyklingu i ograniczenia masy odpadów przez gminę:

- poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania wynosi: 1,15 %,
- poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych wynosi: 35,46 %,
- stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcenia do odebranych i zebranych odpadów komunalnych - 9,90%.

Zwiększenie poziomów będzie możliwe dzięki prowadzeniu akcji edukacyjnych w zakresie prawidłowej segregacji odpadów komunalnych oraz stałemu monitorowaniu gospodarki odpadami.

Gmina wspólnie dofinansowuje usuwanie azbestu razem z WFOŚiGW. W ramach programu usunięto następujące ilości wyrobów zawierających azbest⁵⁵:

- 2021 r. – 57,825 Mg,

⁵⁴ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi Miasta i Gminy Nowe Miasto za rok 2023

⁵⁵ Urząd Gminy Nowe Miasto

- 2022 r. – 65,75 Mg,
- 2023 r. – 94,40 Mg,
- 2024 r. – planowane 166,30 Mg.

5.7.1. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
– lokalizowanie obiektów gospodarki odpadami (np. składowisk, PSZOK-ów, magazynów odpadów) w oddaleniu od terenów zagrożonych podtopieniami, i osuwiskami, będącymi następstwami kumulacji zmian klimatycznych.
NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA
– głównym zagrożeniem jest możliwość wybuchu pożaru samych odpadów, czy to komunalnych czy przemysłowych. W wyniku pożaru będą się uwalniały do atmosfery bardzo toksyczne substancje z palącego się biogazu oraz odpadów tworzyw sztucznych.
DZIAŁANIA EDUKACYJNE
– prowadzenie działalności edukacyjnej zarówno mieszkańców, jak i podmiotów gospodarczych w zakresie ograniczania powstawania odpadów, właściwego postępowania z odpadami, selektywnego zbierania odpadów oraz racjonalnego wykorzystania wody i energii.
MONITORING ŚRODOWISKA
– w kontekście odpadów komunalnych konieczne jest monitorowanie osiąganych poziomów recyklingu i odzysku odpadów celem dostosowywania lokalnych, gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi.

5.7.2. PODSUMOWANIE

Gospodarka odpadami na terenie Gminy Nowe Miasto funkcjonuje prawidłowo. Na terenie gminy nie funkcjonuje PSZOK. Gmina osiągnęła wszystkie wymagane ustawowo poziomy recyklingu i ograniczenia masy odpadów. Należy oczekiwać, że poprzez wzrost świadomości mieszkańców w kolejnych latach nastąpi jeszcze większy wzrost recyklingu i odzysku odpadów. Z terenu Gminy Nowe Miasto w każdym roku sukcesywnie usuwane są wyroby zawierające azbest w 2023 r. zostało usunięte 94,40 Mg.

5.7.3. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY (S)	SŁABE STRONY (W)
– realizacja programu usuwania azbestu, – umożliwienie wszystkim mieszkańcom gminy selektywnego zbierania odpadów, – ciągły wzrost ilości odpadów zbieranych selektywnie.	– nielegalne pozbywanie się odpadów komunalnych i tworzenie tzw. „dzikich wysypisk”, – konieczność zwiększenia świadomości mieszkańców w temacie gospodarki odpadami, – brak lokalizacji PSZOK na terenie gminy.
SZANSE (O)	ZAGROŻENIA (T)
– wsparcie działań podmiotów zajmujących się gospodarowaniem odpadami, – eliminacja nielegalnego składowania odpadów, – budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów, – zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów zmieszanych.	– palenie odpadów w gospodarstwach domowych, – nielegalne pozbywanie się odpadów, – nieprawidłowa segregacja odpadów, – brak środków finansowania na usuwanie azbestu.

5.8. ZAGROŻENIA HAŁASEM

Hałas definiowany jest jako dźwięk niepożądany lub szkodliwy dla zdrowia ludzkiego. Szkodliwość lub uciążliwość hałasu zależy od natężenia, częstotliwości, charakteru zmian w czasie, długotrwałości działania oraz zawartości składowych niesłyszalnych, a także od takich cech odbiorcy jak: stan zdrowia, nastrój, wiek.

W zależności od miejsca występowania i źródła rozróżnia się hałas:

- komunikacyjny (drogowy, kolejowy i lotniczy),
- przemysłowy,
- osiedlowy,
- domowy.

Ocena stanu akustycznego środowiska prowadzona jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, a realizowana jest przez instrumenty planowania przestrzennego oraz instrumenty ochrony środowiska. Dokonywane pomiary i oceny mają umożliwiać wyznaczanie obszarów o ponad normatywnym poziomie hałasu, na których należy skoncentrować działania naprawcze.

Głównym źródłem hałasu na terenie Gminy Nowe Miasto jest przede wszystkim komunikacja drogowa. Do głównych szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren gminy oraz powodujących podstawowe źródło hałasu należą:

- droga wojewódzka nr. 619 relacji Płońsk – Nowe Miasto – Nasielsk – Winnica – Pułtusk,
- droga wojewódzka nr 620 relacji Nowe Miasto – Strzegocin – Przewodowo Parcele.

Rosnące natężenie ruchu powoduje coraz większą presję na środowisko. Wieloletnie badania wskazują na zwiększanie się obszarów poddanych nadmiernemu oddziaływaniu hałasu i niepokojące zmniejszanie powierzchni terenów o korzystnych warunkach akustycznych. Na poziom hałasu drogowego ma wpływ szereg czynników związanych z ruchem pojazdów i parametrami drogi. Do najważniejszych z nich należą:

- natężenie ruchu związane bezpośrednio ze znaczeniem drogi w układzie komunikacyjnym,
- struktura ruchu (udział pojazdów ciężkich i hałaśliwych),
- średnia prędkość pojazdów i ich stan techniczny,
- płynność ruchu,
- rodzaj i stan nawierzchni.

W przypadku hałasów drogowych i kolejowych obowiązujące obecnie wartości wskaźników wynoszą⁵⁶:

- 65 dB w porze dziennej i 56 dB w porze nocnej dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zabudowy mieszkaniowo-usługowej i zabudowy zagrodowej,
- 61 dB w porze dziennej i 56 dB w porze nocnej dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Należy podkreślić, iż przyjęte wartości dopuszczalne stanowią kompromis pomiędzy realnymi możliwościami ograniczania emisji i propagacji hałasu, a potrzebą komfortu akustycznego, w związku z czym ich zachowanie nie gwarantuje całkowitej eliminacji uciążliwości akustycznych.

⁵⁶ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz.U. z 2014 r., poz. 112)

Tabela 17. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik LDWN⁵⁷ – powiat płoński

Poziom dźwięku w środowisku	Wskaźnik L _{DWN}				
	55 – 60 dB	60 – 65 dB	65 – 70 dB	70 – 75 dB	> 75 dB
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	24,39	15,29	7,41	4,00	3,48
Liczba lokali mieszkalnych narażonych na hałas w danym zakresie przy najbardziej narażonej na hałas elewacji [tys.]	828	467	302	191	46
Liczba mieszkańców narażonych na hałas w danym zakresie przy najbardziej narażonej na hałas elewacji [tys.]	2341	1778	938	591	149

Źródło: Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie, województwo mazowieckie, 2018 r. GDDKiA

Tabela 18. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik LN⁵⁸ – powiat płoński

Poziom dźwięku w środowisku	Wskaźnik L _N				
	55 – 60 dB	60 – 65 dB	65 – 70 dB	70 – 75 dB	> 75 dB
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	22,81	13,15	6,17	3,23	2,41
Liczba lokali mieszkalnych narażonych na hałas w danym zakresie przy najbardziej narażonej na hałas elewacji [tys.]	767	429	271	133	15
Liczba mieszkańców narażonych na hałas w danym zakresie przy najbardziej narażonej na hałas elewacji [tys.]	2235	1342	841	412	53

Źródło: Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie, województwo mazowieckie, 2018 r. GDDKiA

Z analiz przeprowadzonych przez GDDKiA w 2018 r. w opracowaniu pn. „Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie, województwo mazowieckie”, wynika, że przekroczone zostały wartości dopuszczalne wskaźnika LDWN i LN w powiecie płońskim.

Ponadto przedsiębiorstwa, zakłady i osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na obszarze Gminy Nowe Miasto kształtują klimat akustyczny w swoim otoczeniu. Na analizowanym obszarze działalność prowadzi wiele średnich i mniejszych przedsiębiorstw i to one stanowią źródło niekontrolowanej emisji hałasu. Natomiast większe przedsiębiorstwa posiadające uregulowany stan prawny czynią starania w kierunku zmniejszenia lub

⁵⁷ L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A (wskaźnik hałasu dla pory dziennej, wieczornej i nocnej)

⁵⁸ L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A (wskaźnik hałasu dla pory nocnej)

całkowitego wyeliminowania uciążliwości związanych z ich działalnością. Działanie zakładów nie powinno powodować przekroczenia standardów, jakości środowiska i dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku poza teren, do którego prowadzący instalacji ma tytuł prawny.

Potencjalnym źródłem emisji hałasu w środowisku mogą być także zakłady przemysłowe. Starosta Płoński nie wydał żadnej decyzji dla przedsiębiorstwa na terenie Gminy Nowe Miasto określającej dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku⁵⁹.

5.8.1. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
– wiązać się będzie ze wzrostem temperatury, przez co zwiększy się liczba urządzeń klimatyzacyjnych i chłodniczych. W zwartej zabudowie lub nowych budynkach wielorodzinnych może powodować nadmierną emisję hałasu. Ograniczenie tego zjawiska polegać może na odpowiednim planowaniu przestrzeni (zieleń publiczna, zbiorniki wodne).
NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA
– w związku z wzrostem negatywnych czynników związanych z emisją hałasu należy przewidzieć podjęcie działań zmierzających do ograniczenia emisji hałasu poprzez: wykorzystywanie cichych nawierzchni na terenach zabudowanych, a w uzasadnionych przypadkach wprowadzenie również ograniczeń prędkości i wagi pojazdów na obszarach zabudowanych, wprowadzanie zieleni izolacyjnej w obrębie pasów drogowych, zapewnienie właściwej organizacji ruchu, wprowadzenie rozwiązań zapisanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
DZIAŁANIA EDUKACYJNE
– prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie klimatu akustycznego, – promowanie transportu zbiorowego i rowerowego, – promowanie wśród przedsiębiorców technologii o obniżonej hałaśliwości
MONITORING ŚRODOWISKA
– w ramach funkcjonowania monitoringu środowiska przyrodniczego w zakresie stanu akustycznego GIOŚ wykonuje pomiary, badania i analizy na terenie całego województwa mazowieckiego.

5.8.2. PODSUMOWANIE

Monitoring hałasu przeprowadzony na terenie województwa mazowieckiego wykazał, że hałas komunikacyjny, podobnie jak w poprzednich latach, jest jednym z największych zagrożeń i głównych uciążliwości dla ludności. W Gminie Nowe Miasto w szczególności hałas

⁵⁹ Starostwo Powiatowe w Płońsku

komunikacyjny uciążliwy jest dla mieszkańców, których posesje znajdują się bezpośrednio przy drogach wojewódzkich. Wartości pomiarowe określone są dla województwa mazowieckiego.

Należy jednak pamiętać, iż specyfika Gminy Nowe Miasto wskazuje na mniejsze ryzyko zagrożenia hałasem niż ma to miejsce w wybranych do przeprowadzania badań punktach, które położone są przeważnie przy głównych drogach w miastach. Teren gminy stanowi bowiem obszar o charakterze typowo rolniczym. Lokalne źródła hałasu na terenie gminy stanowią także drobne zakłady usługowe, obiekty użyteczności publicznej oraz sezonowo maszyny rolnicze pracujące na polach.

5.8.3. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY (S)	SŁABE STRONY (W)
- rolniczy charakter gminy wskazujący na mniejsze zagrożenie hałasem niż w przypadku ośrodków miejskich, - stale remontowane i modernizowane drogi gminne i powiatowe.	- potencjalne przekroczenia poziomu hałasu wzdłuż szlaków komunikacyjnych, - brak punktu monitoringu poziomu hałasu komunikacyjnego.
SZANSE (O)	ZAGROŻENIA (T)
- poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy, - popularyzacja komunikacji rowerowej, - dostępność technik i technologii ograniczania emisji hałasu do środowiska i jego tłumienia, - zwiększenie ilości punktów kontrolnych oraz częstotliwości pomiarów prowadzonych przez GIOŚ.	- niekontrolowany rozwój ruchu drogowego, - stale zwiększająca się liczba osób narażona na ponadnormatywny hałas, - rozwój ruchu drogowego, - zły stan techniczny pojazdów.

5.9. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Intensywność oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na żywe komórki zależy od jego mocy (im większa moc, tym silniejsze promieniowanie) i odległości od źródła (wraz z odległością natężenie emitowanego pola słabnie).

Znaczące oddziaływanie na środowisko pól elektromagnetycznych występuje:

- w paśmie 50 Hz od sieci i urządzeń energetycznych,
- w paśmie od 300 MHz do 40000 MHz od urządzeń radiokomunikacyjnych, radiolokacyjnych i radionawigacyjnych. Największy udział mają stacje bazowe telefonii komórkowej ze swoimi antenami sektorowymi i antenami radiolinii (antena sektorowa

służy do komunikacji z telefonem komórkowym, natomiast antena radiolinii służy do komunikacji między stacjami bazowymi).

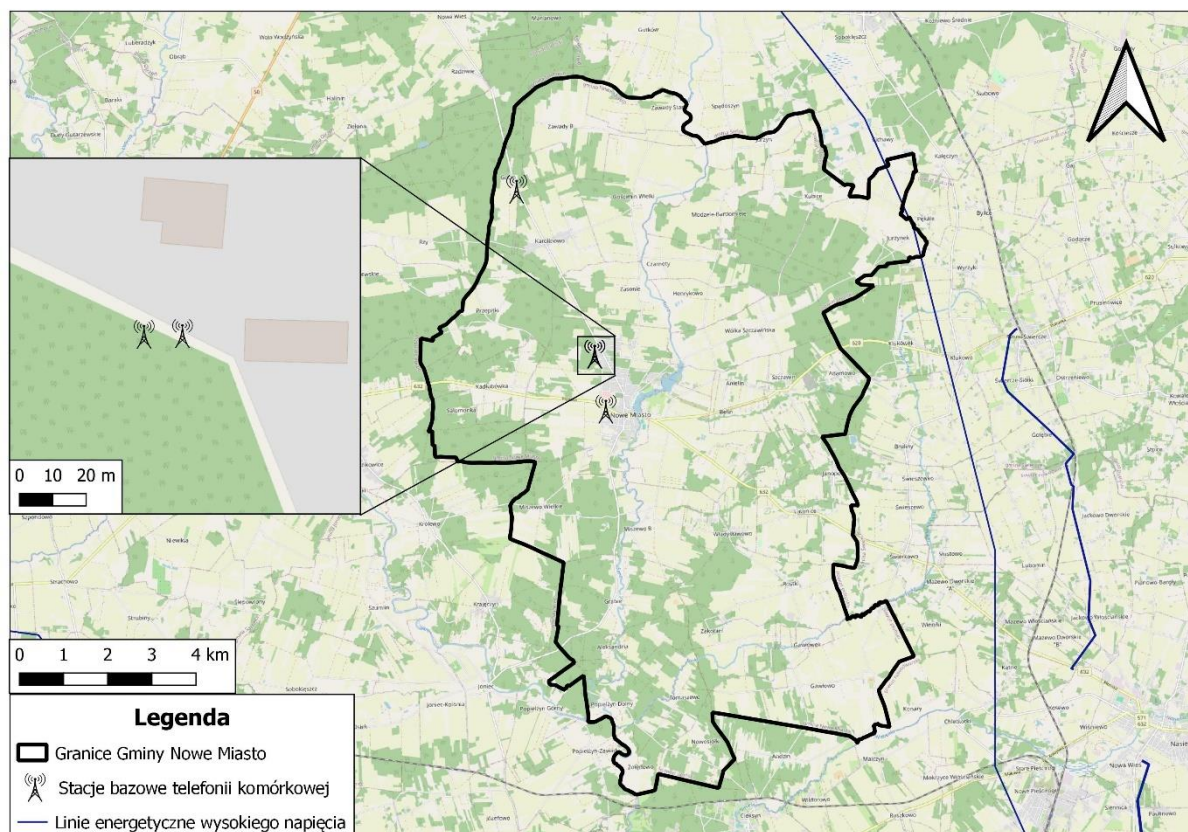
Pole elektromagnetyczne stanowią stały i istotny czynnik oddziałujący na organizm ludzki. Naturalne i sztuczne pola elektromagnetyczne towarzyszą człowiekowi wszędzie – w miejscu zamieszkania, w pracy, w podróży, a ich coraz bardziej intensywne występowanie jest konsekwencją rozwoju techniki. W ostatnim czasie wraz ze wzrostem ilości urządzeń emitujących pole elektromagnetyczne, wzrasta również zainteresowanie tym tematem.

Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Największe oddziaływanie w postaci promieniowania niejonizującego wykazują linie elektroenergetyczne wysokich napięć. Ich występowanie wymaga określenia stref ochronnych, zależnych od natężenia pola elektrycznego. Pod liniami o napięciu 110-400 kV może występować II strefa ochronna z zakazem lokalizacji budynków mieszkalnych.

Na terenie Gminy Nowe Miasto nie występują źródła wytwarzania energii elektrycznej. Przez teren gminy przebiegają linie energetyczne wysokiego napięcia na małym fragmencie w części wschodniej. Źródłem promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy jest lokalizacja 4 stacji bazowych telefonii komórkowej. Przebieg linii energetycznej oraz lokalizacja stacji bazowych została przedstawiona na poniższym rysunku.

Rysunek 12. Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej oraz linii energetycznej na tle Gminy Nowe Miasto

Źródło: Opracowanie własne na podstawie btsearch.pl.

Ocenę oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko przeprowadza się zgodnie z Ustawą Prawo Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na podstawie badań monitoringowych oraz informacji o źródłach emitujących pola. W ramach monitoringu Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi okresowe badania kontrolne poziomów pól w środowisku na podstawie których między innymi ma prowadzić rejestr zawierający informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

W Gminie Nowe Miasto nie prowadzono pomiarów poziomu pól elektromagnetycznych w ramach monitoringu GIOŚ w roku 2020 i 2021, natomiast na terenie powiatu płońskiego zlokalizowano 2 punkty pomiarowe. Są to punkty Płońsk, jednakże jest to miasto powyżej 20 tys. mieszkańców oraz Raciąż, jednak jest to miasto poniżej 20 tys. mieszkańców.

Tabela 19. Wyniki pomiarów monitoringu pól elektromagnetycznych na terenie powiatu płońskiego

Lp.	Gmina	Adres	Typ obszaru	Parametr pomiaru	Wynik pomiaru [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m]	Średnia dla obszaru [V/m]
1	Płońsk	Wyszogrodzka/Popiełuszki	Miasta w przedziale od 20000 do 50000 mieszkańców	Składowa elektryczna 3[MHz]-300[GHz]	<0,8	-	0,61
		Mikołaja Kopernika			1,1	0,5	
2	Raciąż	Plac Adama Mickiewicza	Miasta poniżej 20000 mieszkańców		1,0	0,4	0,49

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Poziom pól elektromagnetycznych w środowisku na terenie utrzymuje się na niskim poziomie. Średnia dla obszaru w roku 2021 wyniosła 0,61 V/m na terenie gminy Płońsk oraz 0,49 V/m na terenie gminy Raciąż, nie powodując przy tym przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

5.9.1. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
– ekstremalne zjawiska pogodowe mogą doprowadzić do zwiększenia ryzyka uszkodzenia masztów telefonii komórkowej, linii elektroenergetycznych, transformatorów, co wpłynie na ograniczenia w dostawie energii elektrycznej do odbiorców. Ważna jest rozbudowa systemu energetycznego o instalacje kablowe.
NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA
– lokalizacja urządzeń wykluczająca zachodzenie na siebie obszarów oddziaływań silnych pól wytwarzanych przez sąsiednie źródła i utrzymanie urządzeń w dobrym stanie technicznym.
DZIAŁANIA EDUKACYJNE
– edukacja społeczeństwa (szkoły, zakłady produkcyjne, mieszkańcy) z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM.
MONITORING ŚRODOWISKA
– monitoring pól elektromagnetycznych prowadzi GIOŚ. Wyniki badań są publikowane przez inspekcję na bieżąco, corocznie.

5.9.2. PODSUMOWANIE

Promieniowanie elektromagnetyczne jest zanieczyszczeniem, którego oddziaływanie jest niezauważalne gołym okiem, a wpływ na człowieka nie jest dostatecznie rozpoznany. Na terenie Gminy Nowe Miasto nie były prowadzone badania pól elektromagnetycznych.

Jednakże na terenie powiatu płońskiego znajdują się punkty pomiarowe - w mieście Płońsk oraz Raciąż. Wyniki nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnych emisji fal elektromagnetycznych pochodzących z ww. źródeł. Wynika z tego, że nie mają one negatywnego wpływu na człowieka.

5.9.3. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY (S)	SŁABE STRONY (W)
dotychczasowy poziom tła elektromagnetycznego nie powoduje znaczącego zagrożenia środowiska i ludności,	- nierozbudowany układ zewnętrznych sieciowych powiązań elektroenergetycznych, - niski poziom świadomości społecznej o zagrożeniach ze strony PEM, - brak punktu pomiarowego pól elektromagnetycznych na terenie gminy.
SZANSE (O)	ZAGROŻENIA (T)
racjonalny dobór lokalizacji powstających instalacji i urządzeń stanowiących źródła PEM.	możliwe przekroczenie w przyszłości dopuszczalnego poziomu w związku z rozwojem sieci elektromagnetycznych i zwiększoną liczbą urządzeń elektrycznych.

5.10. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Na terenie Gminy Nowe Miasto nie występują zakłady o dużym i o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii⁶⁰. Potencjalnym źródłem poważnych awarii jest transport drogowy substancji niebezpiecznych, głównie paliw płynnych (LPG, benzyna, olej napędowy). Przypadki wystąpienia poważnych awarii mogą dotyczyć również wycieków substancji ropopochodnych w wyniku wypadków i kolizji drogowych.

5.10.1. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
ekstremalne zjawiska pogodowe mogą doprowadzić do uszkodzenia linii przesyłowych i dystrybucyjnych, a zatem ograniczenia w dostarczeniu energii do odbiorców, a także zakładów przemysłowych, co może doprowadzić do przerywania ich pracy, przegrzania układów technologicznych.

⁶⁰ Wykaz zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej wg stanu na 31.12.2022, GIOŚ

NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

- nadzwyczajne zagrożenia środowiska powstają wskutek wypadków i zdarzeń w czasie budowy i eksploatacji dróg i innych obiektów drogowych, w których biorą udział pojazdy przewożące substancje niebezpieczne, a które mogą spowodować m.in.: skażenie powietrza, wód, gleb oraz pożary.

DZIAŁANIA EDUKACYJNE

- prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców gminy.

MONITORING ŚRODOWISKA

- stała współpraca z organami Państwowej Straży Pożarnej, Wojewodą oraz WIOŚ w zakresie prowadzenia kontroli występowania awarii.

5.10.2. PODSUMOWANIE

Na terenie Gminy Nowe Miasto nie znajdują się zakłady o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii. Potencjalnym źródłem poważnych awarii jest transport drogowy substancji niebezpiecznych.

5.10.3. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY (S)	SŁABE STRONY (W)
– brak zakładów mogących być źródłem powstania poważnej awarii.	– stacje paliw płynnych, które są potencjalnym źródłem zanieczyszczenia środowiska.
SZANSE (O)	ZAGROŻENIA (T)
– edukacja społeczeństwa na wypadek wystąpienia zagrożenia, – szkolenie jednostek odpowiedzialnych za usuwanie skutków poważnych awarii.	– transport towarów niebezpiecznych, głównie paliw płynnych.

6. PODSUMOWANIE EFEKTÓW REALIZACJI DOTYCHCZAS REALIZOWANYCH DZIAŁAŃ NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA

W celu zobrazowania efektów realizacji działań związanych z ochroną środowiska oraz oceny realizacji Programu Ochrony Środowiska jest właściwy system sprawozdawczości. W poniższej tabeli zestawiono wartości wybranych wskaźników stanu środowiska i zmian presji na środowisko, aby w przyszłości można było z łatwością określić trend zachodzących zmian, a w razie potrzeby wdrożyć działania naprawcze.

**Tabela 20. Wskaźnik monitorowania efektów realizacji związanych z ochroną środowiska
w Gminie Nowe Miasto**

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Rok			Zmiana wartości wskaźnika ⁶¹
			2017	2019	2022	
1	Długość czynnej sieci wodociągowej	km	151,5	152,4	152,5	↑ 1,0
2	Długość rozdzielczej sieci wodociągowej na 100 km ²	km	128,6	129,3	129,3	↑ 0,7
3	Przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 603	1 684	1 817	↑ 214
4	Korzystający z instalacji sieci wodociągowej	%	77,1	78,1	80,2	↑ 3,1
5	Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	40,6	57,3	57,3	↑ 16,7
6	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	0,0	0,0	19,4	↑ 19,4
7	Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	0,0	0,0	484	↑ 484
8	Korzystający z instalacji sieci kanalizacyjnej	%	0,0	0,0	26,0	↑ 26,0
9	Zbiorniki bezodpływowe	szt.	1 351	1 457	1 003	↓ 348
10	Oczyszczalnie przydomowe	szt.	156	166	179	↑ 23
11	Oczyszczalnie komunalne	szt.	0	0	1	↑ 1
12	Ścieki oczyszczone w ciągu roku	dam ³	0,0	0,0	37,0	↑ 37,0
13	Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku	Mg	903,09	938,96	859,96	↓ 43,13
14	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	%	13,8	25,5	35,9	↑ 22,1
15	Powierzchnia lasów	ha	2 037,50	2 046,50	2 045,82	↑ 8,32
16	Lesistość	%	28,7	28,8	28,7	- 0,0

Źródło: Na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS oraz danych Urzędu Gminy Nowe Miasto

⁶¹ ↓ - spadek wartości wskaźnika, – - wartość niezmienna, ↑ - wzrost wartości wskaźnika

7. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

Głównym celem opracowania Programu Ochrony Środowiska jest sprecyzowanie działań, jakie można przedsięwziąć w celu realizacji polityki ochrony środowiska. Program Ochrony Środowiska jest niezbędny do prawidłowego funkcjonowania systemu zarządzania ochroną środowiska na szczeblu miejskim. Stanowi pomost między konkretnymi działaniami, a dokumentami, które dotyczą ekologii. Po przeprowadzeniu analizy stanu środowiska w Gminie Nowe Miasto, wyznaczono cele oraz określono zadania, których realizacja przełoży się na poprawę stanu środowiska.

Ponadto kontynuowane będzie umieszczanie w aktach prawa miejscowego zapisów mających na celu ochronę środowiska. Przykładem takiego dokumentu jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Wyznaczane w nich kierunki zagospodarowania terenu oraz uwarunkowania, mające wpływ na ochronę środowiska to m.in.:

- zakaz wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do gruntu oraz zakaz gromadzenia lub magazynowania wszelkich odpadów w miejscach do tego nieprzygotowanych
- ograniczenie możliwości lokalizacji w pobliżu zabudowy mieszkaniowej nowych oraz rozbudowy istniejących obiektów uciążliwych, w tym mogących potencjalnie negatywnie oddziaływać na środowisko takich jak m.in.: fermy wielkopowierzchniowe lub zakłady przetwarzania odpadów przemysłowych,
- zakaz lokalizacji nowych oraz rozbudowy istniejących obiektów uciążliwych, tj. powodujących przekroczenia ustalonych przepisami odrębnymi standardów jakości środowiska,
- ograniczenie zmian naturalnego ukształtowania terenu
- ograniczenie wycinki istniejących drzew i krzewów w zadrzewieniach, o ile nie jest ona bezpośrednio związana lokalizacją istniejącego lub przewidzianego niniejszym planem zainwestowania lub usuwaniem zagrożeń
- zakaz zanieczyszczania, zasypywania i kanalizowania (z wyjątkiem przepustów pod drogami) istniejących cieków powierzchniowych;
- ograniczanie rozpraszania zabudowy poprzez wskazanie terenów jej rozwoju, w pierwszej kolejności w granicach wykształconych już pasów i skupisk zabudowy lub w ich sąsiedztwie,

- wypełnianie wolnych enklaw w pasmach istniejącej zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej w celu odpowiedniego wykorzystania terenów już zurbanizowanych i stworzenia większej ich zwartości przestrzennej,
- wyposażanie terenów zabudowy mieszkaniowej co najmniej w sieci elektroenergetyczne i wodociągowe, a strefy koncentracji zabudowy mieszkaniowej - także w sieci kanalizacji sanitarnej,
- propagowanie odnawialnych źródeł energii, rekomendowanie stopniowego ograniczania wykorzystywania węgla kamiennego jako głównego nośnika energii cieplnej stosowanego do ogrzewania budynków mieszkalnych zagospodarowanie maksymalnej powierzchni działek w postaci powierzchni biologicznie czynnych.

Tabela 21. Cele, kierunki interwencji i zadania

Lp.	Obszar inwentaryzacji	Cel	Wskaźnik			Kierunek inwentaryzacji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zagrożenia hałasem	Poprawa klimatu akustycznego poprzez zachowanie obowiązujących poziomów	Długość dróg zmodernizowanych (m)	0,00	5527,00	Minimalizacja negatywnych skutków oddziaływania ruchu drogowego	Budowa i przebudowa dróg gminnych wraz z włączeniami do dróg wojewódzkich na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto	Gmina Nowe Miasto	Nieotrzymanie dofinansowania
			Długość dróg wybudowanych (m)	0,00	4453,00		Poprawa infrastruktury drogowej na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto etap III B	Gmina Nowe Miasto	Nieotrzymanie dofinansowania
2	Gospodarka wodno-ściekowa	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Długość sieci (km)	19,4	30,4	Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Nowe Miasto i Nowe Miasto Folwark	Gmina Nowe Miasto	Nieotrzymanie dofinansowania
			Liczba remontów (szt.)	0	1		Remont jazu i zapory na rzece Sona	Gmina Nowe Miasto	
3	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Poprawa gospodarki odpadami	Liczba wybudowanych PSZOK (szt)	0	1	Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów (PSZOK)	Budowa PSZOK w miejscowości Nowe Miasto	Gmina Nowe Miasto	Nieotrzymanie dofinansowania

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 22. Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar inwentaryzacji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]					Źródło finansowania
				2024	2025	2026	2027	2028-2031	
1	Zagrożenia hałasem	Budowa i przebudowa dróg gminnych wraz z włączeniami do dróg wojewódzkich na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto	Gmina Nowe Miasto	8 456 177,00	-	-	-	-	Budżet państwa Budżet Gminy
		Poprawa infrastruktury drogowej na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto etap III B	Gmina Nowe Miasto	-	-	8 421 000,00	-	-	Budżet państwa Budżet Gminy
2	Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Nowe Miasto i Nowe Miasto Folwark	Gmina Nowe Miasto	2 600 000,00	-	-	5 500 000,00	-	Budżet państwa Budżet Gminy
		Remont jazu i zapory na rzece Sona	Gmina Nowe Miasto	-	1 100 00,00	-	--		Budżet Gminy
3	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Budowa PSZOK w miejscowości Nowe Miasto	Gmina Nowe Miasto	-	-	200 000,00	-	-	Budżet Gminy

Źródło: Opracowanie własne

8. MONITORING, EWALUACJA I SPRAWOZDAWCZOŚĆ Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Aby realizacja zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska przebiegała zgodnie z założonym harmonogramem, niezbędne jest prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji ich wykonania.

Celem monitoringu jest ocena realizacji wskazanych w Programie Ochrony Środowiska zadań, w tym:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów;
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem;
- analizę przyczyn rozbieżności.

Monitoring realizacji zadań własnych będzie prowadzony w oparciu o wskaźniki obrazujące zmianę stanu środowiska na terenie gminy oraz dane dotyczące stanu realizacji zadań ujętych w Programie Ochrony Środowiska. Jeżeli w wyniku analizy okaże się, że istnieją rozbieżności pomiędzy stopniem realizacji Programu Ochrony Środowiska, a jego założeniami, zostaną podjęte czynności mające na celu wyjaśnienie przyczyn rozbieżności oraz określenie działań korygujących.

Burmistrz Gminy Nowe Miasto, zgodnie z art. 18 ust 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*, będzie sporządzał co 2 lata raporty z wykonania Programu Ochrony Środowiska, które zostaną przedstawione Radzie Miejskiej, a następnie przekazane Zarządowi Powiatu Płockiego.